

II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI
ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

COMISIA EUROPEANĂ

COMUNICARE A COMISIEI

Orientări privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese în temeiul Regulamentului financiar

(2021/C 121/01)

DECLARAȚIE DE DECLINARE A RESPONSABILITĂȚII: „Pe baza legislației UE aplicabile, prezentul document oferă orientări tehnice pentru personalul și organismele implicate în execuția, monitorizarea și controlul bugetului UE, cu privire la modalitatea de interpretare și de aplicare a normelor UE în scopul facilitării execuției și al încurajării bunelor practici. Exemplele furnizate în document vizează doar ilustrarea conceptelor specifice prezentate în fiecare capitol. Numai Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să interpreteze cu valoare de autoritate legislația Uniunii.”

CUPRINS

	Pagina
1. Referințe legislative	3
2. Introducere și scopul notei de orientare	3
3. Conceptul și obligațiile privind evitarea conflictelor de interese	4
3.1. Diferențe principale între Regulamentul financiar anterior și cel actual în ceea ce privește conflictele de interese	4
3.2. Dispozițiile noi privind conflictele de interese din RF 2018	6
3.2.1. Definiția conflictului de interese	7
3.2.2. Cine este vizat	7
3.2.3. „Situații care pot fi percepute în mod obiectiv ca un conflict de interese”	10
3.2.4. Obligații în caz de conflict de interese	12
4. Elemente specifice pentru gestiunea directă/indirectă	15
4.1. Conflictele de interese în procedurile de atribuire	16
4.2. Trimiteri suplimentare în RF 2018 la conflictele de interese	17
4.3. Aspecte etice în contexte nefinanciare	18
5. Elemente specifice pentru gestiunea partajată	22
5.1. Cui îi revine răspunderea în contextul gestiunii partajate și care sunt responsabilitățile?	23
5.2. Norme privind conflictele de interese în temeiul directivelor privind achizițiile publice	25
5.3. Elemente specifice pentru instrumentele financiare care fac obiectul gestiunii partajate	29
6. Posibile măsuri de evitare și de gestionare a conflictelor de interese	30
6.1. Sensibilizarea	31
6.2. Politici, norme și proceduri	31
6.3. Declarații de interese, declarații de avere și funcții exclusive	33
6.4. Alte măsuri	35
Anexa I – Alte exemple ilustrative de conflicte de interese	39
Anexa II – Dispoziții juridice ale UE privind conflictele de interese în domeniul gestiunii partajate	39

1. REFERINȚE LEGISLATIVE

Act legislativ	Articole
Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 ⁽¹⁾ Regulamentul financiar (denumit în continuare „RF 2018”)	Articolele 2, 26, 33, 36, 61, 62, 63, 69, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 89, 136, 137, 141, 150, 154, 155, 167, 205, 209, 216, 225, 237 și anexa I punctele 20.6, 28.2 și 29.1
Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului ⁽²⁾ Regulamentul financiar (denumit în continuare „RF 2012”)	Articolele 32, 57 și 59
Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ Directiva privind achizițiile publice (denumită în continuare „Directiva AP”)	Articolele 2, 24, 41, 57, 58 și 83

⁽¹⁾ JO L 193, 30.7.2018, p. 1.

⁽²⁾ JO L 298, 26.10.2012, p. 248.

⁽³⁾ JO L 94, 28.3.2014, p. 65.

⁽⁴⁾ Pentru a se asigura că nota de orientare este clară și ușor de înțeles, trimerile la Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice ar trebui înțelese, de asemenea, ca trimeri la Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune și la Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE, deoarece conceptul de conflict de interese este definit în mod similar în toate cele trei directive.

2. INTRODUCERE ȘI SCOPUL NOTEI DE ORIENTARE

RF 2018, care a intrat în vigoare la 2 august 2018, a consolidat măsurile de protejare a intereselor financiare ale UE. Un exemplu elocvent constă în consolidarea normelor privind conflictele de interese, care, în plus față de gestiunea directă și indirectă, sunt acum extinse, în mod explicit, la autoritățile statelor membre (indiferent de mecanismele de guvernare internă ale statelor membre) și la orice persoană care execută oricare dintre fondurile UE în cadrul gestiunii partajate.

În orice moment, există riscul producerii unor situații de conflict de interese. Este extrem de important ca acestea să fie prevenite sau gestionate în mod corespunzător atunci când apar. Această cerință este esențială pentru menținerea transparenței, a reputației și a imparțialității sectorului public, precum și a credibilității principiilor statului de drept ca valoare fundamentală a Uniunii. Acest lucru este esențial pentru menținerea încrederii publicului în integritatea și imparțialitatea organismelor și ale funcționarilor publici, precum și în procesele decizionale care servesc intereselor generale. În caz contrar, dacă nu sunt prevenite sau gestionate în mod corespunzător atunci când apar, conflictele de interese pot afecta în mod negativ procesul decizional din cadrul organismelor publice, pot conduce la o utilizare nejudicioasă a banilor publici și pot afecta reputația. De asemenea, acestea pot conduce la pierderea încrederii în capacitatea sectorului public de a funcționa imparțial și în interesele generale ale societății.

Conflictele de interese trebuie prevenite și soluționate, iar principiile care guvernează bugetul UE ⁽¹⁾ trebuie respectate în mod corespunzător. Existența unor politici și a unor norme detaliate privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese reprezintă o parte esențială a bunei guvernări.

Având în vedere importanța fundamentală a normelor privind conflictele de interese, încălcarea dreptului Uniunii în această privință reprezintă un motiv serios de preocupare și se va solda, în mod normal, cu o formă de remediere, financiară sau de altă natură, de exemplu disciplinară ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Titlul II din RF 2018.

⁽²⁾ A se vedea, de asemenea, capitolul 3.2.4 și capitolul 5.1.

Scopul prezentei note de orientare este:

1. de a promova o interpretare și o aplicare uniformă a normelor privind evitarea conflictelor de interese ⁽³⁾ pentru actorii financiari ⁽⁴⁾ și personalul instituțiilor UE implicat în execuția, monitorizarea și controlul bugetului UE în cadrul gestiunii directe/indirecte/partajate;
2. de a sensibiliza autoritățile statelor membre, persoanele care dețin funcții publice (inclusiv membri ai administrației publice) și orice altă persoană implicată în execuția bugetului UE în cadrul gestiunii partajate ⁽⁵⁾ cu privire la dispozițiile aplicabile prevăzute în RF 2018 și în Directiva AP referitoare la evitarea conflictelor de interese; și
3. de a sensibiliza partenerii externi ⁽⁶⁾ (inclusiv personalul acestora și orice entitate cu care partenerul extern are o relație contractuală pentru execuția bugetului) implicați în execuția bugetului UE în cadrul gestiunii indirecte cu privire la dispozițiile aplicabile prevăzute în RF 2018 referitoare la evitarea conflictelor de interese.

Capitolele 1-3 din prezenta notă de orientare sunt relevante pentru toate modurile de gestiune, în timp ce capitolele 4 și 5 prezintă elemente specifice care sunt relevante pentru gestiunea directă/indirectă și, respectiv, pentru gestiunea partajată. Capitolul 6 conține o listă neexhaustivă de sugestii și recomandări de măsuri care pot fi puse în aplicare pentru a evita și a gestiona situațiile de conflict de interese. Aceste sugestii și recomandări vizează să ofere instituțiilor UE și autorităților statelor membre orientări și instrumente care să le ajute în evitarea conflictelor de interese.

3. CONCEPTUL ȘI OBLIGAȚIILE PRIVIND EVITAREA CONFLICTELOR DE INTERESE

3.1. Diferențe principale între Regulamentul financiar anterior și cel actual în ceea ce privește conflictele de interese

RF 2012	RF 2018
Articolul 57 Conflicte de interese „(1) Actorilor financiari și altor persoane implicate în execuția și gestionarea bugetului, inclusiv în elaborarea actelor pregătitoare corespunzătoare, precum și în auditarea sau controlul bugetului le este interzis să ia măsuri care pot genera un conflict între propriile lor interese și cele ale Uniunii. Dacă există acest risc, persoana în cauză se abține de la astfel de măsuri și prezintă situația ordonatorului de credite delegat, care constată în scris prezența sau absența unui conflict de interese. Persoana în cauză își informează, de asemenea, superiorul ierarhic. În cazul în care se constată existența unui conflict de interese, persoana în cauză își	Articolul 61 (sublinierea noastră) Conflicte de interese „(1) Actorilor financiari în sensul capitolului 4 de la prezentul titlu și celorlalte persoane, inclusiv autorități naționale la orice nivel, implicate în execuția bugetară în cadrul gestiunii directe, indirecte și partajate a bugetului, inclusiv în elaborarea actelor pregătitoare corespunzătoare, precum și în auditarea sau controlul bugetului le este interzis să ia măsuri care pot genera un conflict între propriile lor interese și cele ale Uniunii. De asemenea, aceștia iau măsurile adecvate pentru a preveni apariția unui conflict de interese în ceea ce privește funcțiile aflate în responsabilitatea lor și pentru a aborda situațiile care pot fi, în mod obiectiv, percepute ca un conflict de interese.

⁽³⁾ Cu excepția aspectelor etice în contexte nefinanciare, care sunt acoperite de legislația UE și de documentele Comisiei care nu au legătură directă cu execuția bugetului UE.

⁽⁴⁾ Actorii financiari (în sensul capitolului 4 – articolele 73, 76, 77 și 89 – din titlul IV din RF 2018) sunt ordonatorii de credite (fiecare instituție a UE exercită funcțiile de ordonator de credite și delegă – și subdelegă ulterior – funcțiile de ordonator de credite personalului de nivel adecvat), contabilii (numiți de fiecare instituție a UE din rândul funcționarilor cărora li se aplică Statutul funcționarilor) și administratorii conturilor de avans (numiți prin decizia contabilului instituției UE, pe baza unei propuneri motivate în mod corespunzător a ordonatorului de credite competent).

⁽⁵⁾ Exemple de fonduri ale UE care fac obiectul gestiunii partajate de către statele membre sunt: (i) Fondul european de dezvoltare regională (FEDR); (ii) Fondul social european (FSE); (iii) Fondul de coeziune (FC); (iv) Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM); (v) Fondul pentru azil și migrație (FAMI); (vi) Fondul pentru securitate internă (FSI); (vii) Instrumentul pentru gestionarea frontierelor și vize (IGFV), (viii) Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR); (ix) Fondul european de garantare agricolă (FEGA); (x) Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD); (xi) Fondul european de ajustare la globalizare (FEG); și (xii) Fondul de solidaritate al Uniunii Europene (FSUE).

⁽⁶⁾ O listă neexhaustivă a partenerilor externi este disponibilă în capitolul 4.

întrerupe toate activitățile legate de subiectul în cauză. Ordonatorul de credite delegat ia personal orice măsuri suplimentare necesare.

(2) În sensul alineatului (1), un conflict de interese există în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane, menționate la alineatul (1), este compromisă din motive care implică familia, viața sentimentală, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes comun cu cel al destinatarului.

(3) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 210 de stabilire a actelor care ar putea constitui un conflict de interese, împreună cu procedura care ar trebui urmară în aceste cazuri.”

Articolul 32 din Normele de aplicare a RF 2012 ⁽¹⁾

Acte care ar putea constitui un conflict de interese și procedură

(articolul 57 din Regulamentul financiar)

„(1) Actele susceptibile să fie viciate de un conflict de interese în sensul articolului 57 alineatul (2) din Regulamentul financiar pot, *inter alia*, să aibă una dintre următoarele forme, fără a aduce atingere încadrării lor ca activități ilegale în temeiul articolului 106 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul financiar:

- (a) acordarea în folos propriu sau în folosul altora de avantaje nejustificate directe sau indirecte;
- (b) refuzul de a acorda unui beneficiar drepturile sau avantajele care i se cuvin;
- (c) comiterea de acte nejustificate sau abuzive sau neîndeplinirea unor acte obligatorii.

Alte acte susceptibile să fie viciate de un conflict de interese sunt cele care pot afecta îndeplinirea imparțială și obiectivă a îndatoririlor unei persoane, cum ar fi, *inter alia*, participarea la un comitet de evaluare pentru o procedură de achiziții publice sau o procedură de grant în cazul în care persoana respectivă poate beneficia, în mod direct sau indirect, din punct de vedere financiar de rezultatul acestor proceduri.

(2) Se prezumă că există un conflict de interese în cazul în care un solicitant, un candidat sau un ofertant este membru al personalului care face obiectul Statutului funcționarilor, cu excepția cazului în care participarea acestuia la procedură a fost autorizată în prealabil de superiorul său.

(3) În cazul unui conflict de interese, ordonatorul de credite delegat ia măsurile corespunzătoare pentru a evita orice influență abuzivă a persoanei respective asupra procesului sau a procedurii în cauză.”

(2) În cazul în care există un risc de conflict de interese care implică un membru al personalului unei autorități naționale, persoana în cauză sesizează superiorul său ierarhic cu privire la acest aspect. Atunci când un astfel de risc există pentru personalul care intră sub incidența Statutului funcționarilor, persoana în cauză sesizează ordonatorul de credite delegat relevant. Superiorul ierarhic sau ordonatorul de credite delegat relevant confirmă în scris dacă se constată existența unui conflict de interese. Atunci când se constată existența unui conflict de interese, autoritatea împuternicită să facă numiri sau autoritatea națională relevantă se asigură că persoana în cauză încetează toate activitățile în legătură cu respectiva chestiune. Ordonatorul de credite delegat relevant sau autoritatea națională relevantă se asigură că orice măsuri ulterioare adecvate se iau în conformitate cu legislația aplicabilă.

(3) În sensul alineatului (1), un conflict de interese există în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane, menționate la alineatul (1), este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect.”

⁽¹⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L 362, 31.12.2012, p. 1).

RF 2018 a extins în mod explicit domeniul de aplicare al dispozițiilor privind conflictele de interese la toate modurile de gestiune ⁽⁷⁾ și la toți actorii, inclusiv autoritățile naționale de la toate nivelurile, implicați în execuția bugetului UE, inclusiv acte pregătitoare și audituri, precum și exercitarea controlului.

Principalele modificări aduse de RF 2018 în ceea ce privește conflictele de interese sunt următoarele.

- Domeniu de aplicare mai larg: aplicabil în mod explicit gestiunii partajate (în plus față de gestiunea directă și indirectă) și autorităților naționale/regionale de la orice nivel, inclusiv membrilor administrației publice.
- Definiție reformulată a conflictului de interese: acoperă în prezent „orice alt interes personal direct sau indirect”, acesta fiind un concept mai amplu decât „orice alt interes comun cu cel al destinatarului” menționat la articolul 57 din RF 2012.
- Mai multe situații vizate: se impune în mod explicit nu numai prevenirea situațiilor care implică un conflict de interese, ci și soluționarea acestor situații, inclusiv a celor care „pot fi, în mod obiectiv, percepute ca un conflict de interese”. Această dispoziție consolidează funcția preventivă pentru situațiile de conflict de interese.

Gestiunea partajată

Înainte de RF 2018, normele privind conflictele de interese, astfel cum sunt prevăzute la articolul 57 din RF 2012, nu erau direct aplicabile în statele membre atunci când executau bugetul UE în cadrul gestiunii partajate. Având în vedere, în special, faptul că măsurile specifice care urmează să fie adoptate, astfel cum se menționează la articolul 57 din RF 2012, s-au concentrat doar asupra funcțiilor ordonatorului de credite delegat, o astfel de dispoziție s-a aplicat numai personalului instituțiilor și organismelor UE.

Totuși, articolul 59 alineatul (1) din RF 2012 a prevăzut că „Comisia și statele membre respectă principiile bunei gestiuni financiare, transparenței și nediscriminării ⁽⁸⁾ ⁽⁹⁾[...] atunci când gestionează fonduri ale Uniunii” și „Comisia și statele membre își îndeplinesc obligațiile care le revin în materie de control și de audit.” În conformitate cu articolul 59 alineatul (4) din RF 2012, organismele desemnate de statele membre pentru gestionarea și controlul fondurilor UE în cadrul gestiunii partajate erau deja obligate să instituie un sistem de control intern eficace și eficient și să asigure funcționarea acestuia.

În plus, articolul 32 alineatul (1) din RF 2012 prevedea că bugetul se execută pe baza unui control intern eficace și eficient (pentru toate modurile de gestiune) și în conformitate cu normele sectoriale relevante. Articolul 32 alineatul (3) litera (c) din RF 2012 impunea ca aceste sisteme de control intern să fie capabile să evite apariția conflictelor de interese în toate metodele de execuție bugetară.

Prin urmare, evitarea conflictului de interese a fost unul dintre principiile gestiunii partajate consacrate la articolul 59 alineatul (1) din RF 2012. Astfel, chiar înainte de intrarea în vigoare a RF 2018, în temeiul RF 2012, statele membre erau obligate, atunci când executau bugetul UE în cadrul gestiunii partajate, să ia măsurile necesare pentru a evita conflictele de interese; de exemplu, această obligație a fost stabilită în mod clar în criteriile de acreditare pentru agențiile de plăți în cadrul Politicii agricole comune (PAC) ⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Metodele utilizate pentru execuția bugetului UE sunt prevăzute la articolul 62 din RF 2018 (gestiune directă/indirectă/partajată).

⁽⁸⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 martie 2015, eVigilo Ltd., C-538/13, ECLI:EU:C:2015:166, punctele 35, 42 și 43, privind achizițiile publice. Curtea de Justiție a stabilit că o decizie de atribuire adoptată într-o situație de conflict de interese încalcă principiile egalității de tratament și transparenței; Curtea a concluzionat că dreptul Uniunii nu se opune ca o instanță națională să poată hotărî că o atribuire este nelegală numai pe baza unei parțialități în cadrul procedurii de atribuire, pe care reclamantul nu trebuie să o dovedească, dar pe care autoritatea contractantă trebuie să o examineze. Un conflict de interese implică riscul ca autoritatea contractantă să aleagă să se ghideze după considerente străine contractului în cauză și ca unui ofertant să i se acorde preferință doar ca urmare a acestui fapt. Un asemenea conflict de interese este, așadar, susceptibil să constituie o încălcare a principiilor egalității de tratament și transparenței. În plus, obligația autorităților contractante de a trata operatorii economici în mod egal și fără discriminare și de a acționa potrivit principiului transparenței înseamnă că acestora le este atribuit un rol activ în aplicarea acestor principii ale achizițiilor publice. Prin urmare, autoritatea contractantă este obligată să verifice existența unor eventuale conflicte de interese și să adopte măsurile adecvate pentru a preveni, a detecta și a remedia conflictele de interese.

⁽⁹⁾ Într-o altă cauză Hhotărârea Tribunalului din 17 martie 2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, ECLI:EU:T:2005:107, punctul 74), privind achizițiile efectuate de Comisie, cerința privind evitarea conflictelor de interese s-a bazat, de asemenea, pe principiul bunei gestiuni financiare.

⁽¹⁰⁾ Anexa I la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro (JO L 255, 28.8.2014, p. 18), în special punctul 1 litera (B) subpunctul (v).

3.2. Dispozițiile noi privind conflictele de interese din RF 2018

O dispoziție juridică importantă ⁽¹¹⁾ privind evitarea conflictelor de interese este articolul 61 din RF 2018, care conține norme revizuite privind conflictele de interese. Începând cu 2 august 2018, aceasta se aplică tuturor fondurilor provenite de la bugetul UE și tuturor modurilor de gestiune.

Articolul 61 din RF 2018 este direct aplicabil în statele membre în măsura în care acestea sunt implicate în execuția bugetului UE. În consecință, obligația acestora de a preveni și a soluționa conflictele de interese, astfel cum se prevede la articolul menționat, nu depinde de adoptarea măsurilor naționale de punere în aplicare. Totuși, articolul 61 din RF 2018 nu reglementează în mod cuprinzător conflictele de interese și modul în care acestea ar trebui abordate, atunci când face trimitere la luarea măsurilor adecvate pentru prevenirea și soluționarea situațiilor de conflict de interese. În plus, autoritățile naționale își păstrează competența de a adopta norme naționale suplimentare și, eventual, chiar mai detaliate și/sau mai stricte, după cum reiese de la articolul 61 alineatul (2) din RF 2018 care prevede că „orice măsuri ulterioare adecvate se iau în conformitate cu legislația aplicabilă”.

În contextul de mai sus, aplicarea unor astfel de norme naționale nu ar mai fi o chestiune exclusiv națională și ar putea fi inclusă în sfera verificărilor, controalelor și auditurilor efectuate de serviciile Comisiei, precum și de Curtea de Conturi Europeană, în conformitate cu articolul 61 alineatul (2) din RF 2018. Deși statele membre își păstrează competența de a aplica propriile norme naționale suplimentare și/sau mai detaliate (chiar dacă articolul 61 din RF 2018 este direct aplicabil), acestea ar trebui să ia în considerare alinierea sau completarea oricăror norme naționale mai permissive sau incomplete pentru a îmbunătăți securitatea juridică a normelor aplicabile în ceea ce privește bugetul UE.

Exemple de norme privind etica și conflictele de interese la nivelul statelor membre:

1. În unul dintre statele membre este interzis ca persoanele care ocupă funcții de conducere în administrația publică (de exemplu, ministru, secretar de stat, șef de cabinet central) să dețină peste 10 % din acțiunile societăților private.
2. Într-un al doilea stat membru, șeful de stat, miniștrii și membrii Parlamentului nu pot accepta cadouri, nu pot deține acțiuni în societăți private sau publice și nu pot obține contracte publice.
3. Într-un al treilea stat membru, se interzice ca orice persoană care ocupă o poziție în sectorul public să desfășoare activități de tranzacționare dacă deține peste 10 % din acțiunile unei societăți.
4. Într-un al patrulea stat membru, miniștrii și membrii Parlamentului nu trebuie să facă parte din organele de supraveghere sau de conducere ale societăților private și, în cazul în care dețin acțiuni într-o societate privată în procent de cel puțin 0,5 %, aceștia trebuie să își transfere drepturile de gestiune corespunzătoare unei alte persoane pe durata mandatului lor.
5. Într-un al cincilea stat membru, funcționarii care au responsabilități financiare și al căror nivel ierarhic sau natură a atribuțiilor justifică acest lucru trebuie, în termen de două luni de la numirea lor, să ia toate măsurile necesare pentru a asigura că activele lor financiare sunt gestionate, pe durata atribuțiilor lor, în condiții care exclud orice drept de control din partea lor.

3.2.1. Definiția conflictului de interese

În temeiul articolului 61 din RF 2018, „un conflict de interese există în cazul în care „exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane” implicate în execuția bugetului „este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect”.

Un conflict de interese poate apărea chiar dacă persoana nu beneficiază efectiv de situație, întrucât este suficient ca circumstanțele să compromită exercitarea funcțiilor sale în mod obiectiv și imparțial. Cu toate acestea, astfel de circumstanțe trebuie să aibă o anumită legătură identificabilă și individuală cu aspectele concrete ale conduitei, comportamentului sau relațiilor persoanei (sau un impact asupra acestor aspecte).

⁽¹¹⁾ Alături de directivele UE privind achizițiile publice, statutul funcționarilor și numeroase norme sectoriale.

Simpla legătură cu convingerile, punctele de vedere, opiniile sau preferințele persoanei nu constituie, de regulă sau în mod automat, un interes personal (dar situația poate fi diferită de la caz la caz). Cu toate acestea, persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să își exercite drepturile de exprimare, de opinie și de participare politică și civică prin luarea în considerare și gestionarea riscurilor care pot apărea la adresa imparțialității lor în exercitarea funcțiilor și a imaginii și reputației instituțiilor sau autorităților în care lucrează ⁽¹²⁾.

În plus, un conflict de interese nu ar exista, de regulă, în cazul în care persoana este interesată doar în calitate de membru al publicului larg sau de parte a unei categorii largi de persoane, cu excepția cazului în care persoana (sau persoana conexasă, de exemplu, un membru al familiei) se află într-o situație specifică și diferită comparativ cu alți membri ai publicului larg sau ai unei categorii largi de persoane.

În mod similar, conceptul de conflict de interese nu ar acoperi, de regulă, situațiile în care sarcinile de execuție a bugetului UE efectuate de persoana în cauză sunt legate de decizii 1) care sunt de natură generală și se bazează pe criterii obiective care se aplică unui întreg sector al economiei sau unui grup foarte larg de potențiali beneficiari și 2) care, prin urmare, nu ar fi compromise de viața afectivă, afinitatea politică sau națională și interesul economic și nici de faptul că persoana în cauză sau un membru al familiei sale face parte dintre beneficiari.

Afinitățile naționale, afinitățile politice, viața afectivă sau altele, astfel cum sunt enumerate la articolul 61 alineatul (3) din RF 2018, sunt factori care ar putea compromite imparțialitatea și obiectivitatea unei persoane implicate în execuția bugetului. În practică, pentru a evita astfel de compromisuri, persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să se abțină de la implicări, influențe sau presiuni care le-ar putea afecta imparțialitatea și obiectivitatea (sau percepția asupra imparțialității ori obiectivității lor) în îndeplinirea îndatoririlor lor profesionale. Acestea ar putea rezulta, în special, din relații de prietenie sau de animozitate, relații de familie, afilieri la partide, asociații sau credințe religioase. Persoanele implicate în execuția bugetului ar trebui să își bazeze performanța și judecata profesională numai pe criterii juridice și obiective și pe dovezi suficiente și adecvate ⁽¹³⁾.

Includerea unei trimiteri la „orice alt interes personal direct sau indirect” este mai cuprinzătoare decât formularea din FR 2012, care se referea la „orice alt interes comun cu cel al destinatarului”. Un interes indirect depășește legătura directă dintre persoana în cauză și beneficiarul fondurilor UE.

Interesul direct și indirect poate include, de asemenea, cadouri sau ospitalitate, interese neeconomice sau rezultatul implicării în organizații neguvernamentale ori politice (chiar dacă nu este remunerată), obligații concurente de loialitate între o entitate față de care persoana are obligații și o altă persoană sau entitate față de care persoana are obligații.

Exemplu de interes personal:

Un șef al unei autorități de management/agenții de plăți:

1. ar putea avea un interes personal (familiar) direct în alocarea fondurilor UE pentru un proiect al societății soțului (soției)/partenerului (partenerei) (și, prin urmare, ar trebui să declare un conflict de interese și să nu se implice în procesul decizional legat de proiectul respectiv, astfel încât situația să poată fi gestionată);
2. ar putea avea un interes personal (familiar) indirect în alocarea fondurilor UE unei societăți care a promis să înființeze o fabrică nouă pentru care societatea soțului (soției)/partenerului (partenerei) va fi, cel mai probabil, subcontractantul cel mai important (și, prin urmare, ar necesita abținerea acestuia de la deciziile legate de procedura de atribuire) sau deține terenul pe care societatea va trebui să îl cumpere pentru a construi fabrica.

⁽¹²⁾ A se vedea, de exemplu, articolele 12, 12b, 15 și 17a din Regulamentul nr. 31 (CEE), nr. 11 (CEEA) privind Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice.

⁽¹³⁾ A se vedea, de exemplu, articolele 12, 12b, 15 și 17a din Regulamentul nr. 31 (CEE), nr. 11 (CEEA) privind Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice și Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei din 7 ianuarie 2014 privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene (JO L 74, 14.3.2014, p. 1).

Relațiile care constituie legături familiale pot varia de la o țară la alta și trebuie analizate în contextul juridic și cultural (de exemplu, în funcție de gradul de rudenie). Cu toate acestea, textul și scopul articolului 61 din RF 2018, astfel cum figurează în capitolul 2, și anume protejarea integrității și imparțialității procesului decizional legat de execuția bugetului UE, precum și a încrederii publicului în acesta, stau la baza unor orientări generale.

- În primul rând, trebuie remarcat că articolul 61 alineatul (3) din RF 2018 se referă separat la „familie” și la „viață afectivă”. Prin urmare, nu este necesară o legătură afectivă între membrii familiei pentru ca imparțialitatea unei persoane să fie compromisă din motive care implică familia.
- În al doilea rând, articolul 61 alineatul (3) din RF 2018 nu prevede conflictul de interese ca o consecință automată a unei relații de familie, dar imparțialitatea persoanei în cauză trebuie să fie compromisă (în situații excepționale, este posibil să nu fie cazul).
- În al treilea rând, din scopul articolului 61 din RF 2018 de a proteja integritatea execuției bugetare și încrederea publicului, se poate deduce că noțiunea de familie ar trebui să acopere relațiile dintre persoana în cauză și o parte implicată care, de regulă, ar genera suspiciuni rezonabile cu privire la o potențială influență necuvenită din partea familiei asupra exercitării funcțiilor oficiale.

În acest context, articolul 61 din RF 2018 ar trebui să se refere cel puțin la rude apropiate. Conceptul de rude apropiate depășește în mod semnificativ conceptul de familie nucleară, dar contururile sale precise nu sunt nici recunoscute în mod universal, nici definite în legislația UE, cu excepția unor domenii de politică specifice, în special migrația. Serviciile Comisiei consideră că, în contextul articolului 61 din RF 2018 și pe baza scopului său, „rude apropiate” ar trebui să cuprindă cel puțin următoarele relații, inclusiv în cazul în care sunt formate prin adopție: Soțul/soția [inclusiv partenerul cu care persoana are un parteneriat consensual (ne)înregistrat], copiii și părinții, (stră)bunicii și (stră)nepoții, frații și surorile vitrege (inclusiv din familii reconstituite), unchii și mătușile, nepoatele și nepoții de unchi, verii de gradul I, socrii, ginerii/nurorile, cumnați, părinții vitregi și copiii vitregi.

Existența uneia dintre aceste relații de familie între persoana în cauză și partea implicată ar trebui, cel puțin, să fie considerată drept o situație percepută în mod obiectiv ca un conflict de interese (a se vedea capitolul 3.2.3), cu excepția unor circumstanțe excepționale, plauzibile în mod obiectiv.

Pe lângă conceptul de „rude apropiate”, conceptul mai larg de „familie extinsă” poate totuși să conducă la un conflict de interese, în special în temeiul normelor și reglementărilor sau al percepției sociale din țara vizată sau ținând seama de alte circumstanțe, precum legăturile afective ori economice.

- În cele din urmă, încrederea publicului într-o bună execuție a bugetului UE, protejată de articolul 61 din RF 2018, este, în principiu, indivizibilă. Cetățenii din țara A trebuie să poată avea încredere în integritatea execuției bugetare în țara B. Prin urmare, există doar o marjă foarte limitată de variație de la o țară la alta în ceea ce privește aplicarea standardelor derivate din articolul 61 din RF 2018.

În mod similar, o prietenie personală (sau relațiile nași/fini), care poate implica un grad mai ridicat de apropiere decât cel cu rudele apropiate, ar putea conduce la o situație în care persoana în cauză, ca urmare a unei relații speciale cu respectivul prieten, și-ar compromite imparțialitatea și obiectivitatea.

Orice persoană care locuiește permanent în gospodăria persoanei în cauză se află cel puțin într-o situație care ar putea fi percepută în mod obiectiv ca un conflict de interese ⁽¹⁴⁾, cu excepția cazului în care o astfel de concluzie este contrazisă de un contraargument plauzibil în mod obiectiv.

Exemplu de norme privind etica și conflictele de interese la nivelul statelor membre:

Într-un stat membru, membrilor Parlamentului, membrilor guvernului sau directorilor locali li se interzice să angajeze ca asistent parlamentar sau membru al cabinetului lor o persoană din „primul cerc familial” (soț/soție, copii și părinți). Pentru angajarea unei persoane din „cercul rudelor de gradul I” (frați, surori, cumnați, cumnate, surori, nepoți sau nepoate de unchi, foști soți etc.), legea impune declararea ocupării locului de muncă.

⁽¹⁴⁾ A se vedea capitolul 3.2.3.

3.2.2. Cine este vizat

Comisia este responsabilă de execuția bugetului UE, în cooperare cu statele membre, în conformitate cu normele financiare privind întocmirea și execuția acestuia, respectând totodată principiul bunei gestiuni financiare [articolul 317 din TFUE ⁽¹⁵⁾ și articolul 63 alineatul (1) din RF].

Actorii financiari, precum și alte persoane (la nivelul UE sau la nivel național), inclusiv autoritățile naționale, intră sub incidența articolului 61 din RF 2018, câtă vreme sunt implicați în execuția, la orice nivel, a bugetului UE în cadrul gestiunii directe, indirecte și partajate (inclusiv acte pregătitoare, audituri sau controale). Aceasta înseamnă că articolul 61 din RF 2018 se aplică oricărei persoane și oricărei entități aflate sub jurisdicțiile statelor membre ⁽¹⁶⁾ implicate în execuția bugetului UE ⁽¹⁷⁾.

Articolul 61 din RF 2018 se referă la: (i) actorii financiari ⁽¹⁸⁾ (în sensul capitolului 4 – articolele 73, 76, 77 și 89 – din titlul IV din RF 2018) care sunt ordonatorii de credite (fiecare instituție a UE exercită funcțiile de ordonator de credite și deleagă – și subdeleagă ulterior – funcțiile de ordonator de credite personalului de nivel adecvat), contabilii [numiți de fiecare instituție a UE din rândul funcționarilor cărora li se aplică Statutul funcționarilor ⁽¹⁹⁾] și administratorii conturilor de avans (numiți prin decizia contabilului instituției UE, pe baza unei propuneri motivate în mod corespunzător a ordonatorului de credite competent); și (ii) personalul [inclusiv membrii comisiilor de deschidere și ai comitetelor de evaluare și experții externi selectați pentru a le oferi asistență ⁽²⁰⁾] implicat în execuția bugetului UE.

Partenerii externi cărora li s-a încredințat gestionarea (indirectă) a fondurilor UE enumerate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din RF 2018, inclusiv orice entitate cu care partenerul extern are o relație contractuală pentru execuția bugetului (de exemplu, intermediarii financiari) intră, de asemenea, sub incidența articolului 61 din RF 2018, la fel ca și personalul și membrii acestora, câtă vreme aceștia se află sub jurisdicția statelor membre și sunt implicați în execuția bugetului UE (a se vedea mai multe detalii și recomandări în capitolul 4).

Articolul 61 din RF 2018 este direct aplicabil agențiilor executive menționate la articolul 69 din RF 2018.

În ceea ce privește agențiile descentralizate menționate la articolul 70 din RF 2018, normele privind conflictele de interese sunt prevăzute la articolul 42 din Regulamentul financiar cadru ⁽²¹⁾. Pentru organismele de parteneriat public-privat menționate la articolul 71 din RF 2018, normele privind conflictele de interese sunt prevăzute la articolul 27 din

⁽¹⁵⁾ Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

⁽¹⁶⁾ Regulamentele sunt acte juridice care se aplică automat și uniform în toate statele membre ale UE, de îndată ce intră în vigoare, fără a fi nevoie să fie transpuse în dreptul intern. Acestea sunt obligatorii în toate elementele lor pentru toate țările UE.

⁽¹⁷⁾ Articolul 61 din RF 2018 nu se aplică, în general, candidaților, ofertanților, solicitanților, beneficiarilor (inclusiv destinatarilor finali în contextul instrumentelor financiare sub gestiune partajată) și contractanților și nu ar trebui să fie utilizat atunci când se referă la ei, cu excepția cazului în care aceștia se află într-o situație specifică și diferită. În acest sens, pot exista cazuri în care articolul 61 din RF 2018 se aplică și se poate ajunge la o concluzie numai prin luarea în considerare a cadrului juridic în temeiul căruia candidații, ofertanții, solicitanții, beneficiarii și contractanții menționați mai sus își exercită rolul sau funcțiile. De exemplu, în sensul Regulamentului privind dispozițiile comune („RDC”), un beneficiar poate fi organismul care acordă ajutorul (în contextul ajutorului de stat, atunci când ajutorul pe întreprindere este mai mic de 200 000 EUR). O situație similară apare în contextul operațiunilor cu instrumente financiare, în cazul în care beneficiarul este organismul care implementează instrumentul financiar sau fondul de fonduri (după caz) sau când autoritatea de management este beneficiarul asistenței tehnice în cadrul unui program. În cazurile menționate, aceste organisme execută bugetul UE și fac obiectul dispozițiilor de la articolul 61 din RF 2018. O situație similară apare atunci când o autoritate externalizează o parte dintre sarcinile sale de execuție bugetară unei societăți externe. În acest caz, societatea externă este implicată în execuția bugetului și, prin urmare, intră sub incidența dispozițiilor de la articolul 61 din RF 2018. Pentru informații suplimentare, vă rugăm să consultați ultimul paragraf din capitolul 3.2.4, capitolul 4.1 pentru gestiunea directă/indirectă, capitolul 5.2 pentru gestiunea partajată și sfârșitul capitolului 6.4, care include măsuri suplimentare privind beneficiarii și contractanții.

⁽¹⁸⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/en/man/finactor/Pages/finactor.aspx>

⁽¹⁹⁾ Regulamentul nr. 31 (CEE), nr. 11 (CEEA) privind Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice.

⁽²⁰⁾ Articolul 150 alineatul (5) din RF 2018.

⁽²¹⁾ Regulamentul delegat (UE) 2019/715 al Comisiei din 18 decembrie 2018 privind regulamentul financiar cadru pentru organele instituite în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom și menționate la articolul 70 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 122, 10.5.2019, p. 1).

regulamentul financiar-tip ⁽²²⁾. Ambele articole reflectă dispozițiile articolului 61 din RF 2018, menționează în mod explicit membrii consiliilor lor de administrație sau ai consiliilor de conducere și, în plus, au fost incluse în normele financiare ale tuturor agențiilor descentralizate și ale organismelor de parteneriat public-privat în cauză. În măsura în care aceste entități execută bugetul UE în cadrul gestiunii indirecte, se aplică articolul 61 din RF 2018.

În cazul gestiunii partajate, este responsabilitatea autorităților naționale să instituie sisteme de control intern în care responsabilitățile/sarcinile să fie clar atribuite, deoarece acest aspect este relevant pentru stabilirea „implicării unei persoane în execuția bugetului” în fiecare caz în parte.

Totuși, ar trebui remarcat faptul că, în conformitate cu articolul 61 alineatul (1) din RF 2018, „implicarea” include actele pregătitoare și orice etapă în procesul de planificare, decizie, gestionare, auditare și control al utilizării fondurilor UE. Prin urmare, acest concept include orice persoană care ar putea influența procesul decizional, inclusiv autoritățile naționale, regionale și locale, personalul sau membrii acestor autorități și membrii administrației publice, în măsura în care aceștia se ocupă de oricare dintre etapele menționate mai sus în execuția bugetului UE.

Prin urmare, articolul 61 din RF 2018 se aplică în orice etapă (care trebuie să fie) luată de orice persoană responsabilă și/sau care are capacitatea de a coordona și/sau a influența procesul decizional legat de execuția bugetului UE. Totuși, implicarea acestuia trebuie să fie semnificativă într-o măsură rezonabilă: persoana trebuie să aibă dreptul de a exercita un anumit grad de discreție sau de control asupra execuției bugetului (și anume, competența de a acționa sau de a da instrucțiuni celor care acționează; un rol de consiliere sau de furnizare de avize pentru cei care acționează).

Exemplu de persoană care lucrează pentru o autoritate de management/un serviciu al Comisiei, dar nu este implicată în execuția bugetului UE și, prin urmare, nu intră sub incidența articolului 61 din RF 2018:

Un membru al personalului care lucrează pentru departamentul Comunicare și care este responsabil doar cu publicarea cererilor de propuneri pe un site, dar nu intervine în pregătirea acestuia, nu este implicat în execuția bugetului (chiar dacă lucrează pentru o autoritate de management/un serviciu al Comisiei).

Pe lângă nivelul de proximitate față de procesul decizional, trebuie luate în considerare și alte aspecte importante, cum ar fi natura și importanța responsabilităților exercitate (inclusiv caracterul lor politic, administrativ, legislativ sau executiv), legăturile funcționale sau ierarhice existente, natura procesului decizional și transparența și deschiderea acestuia către controlul public. Toate aceste aspecte au, de asemenea, o influență asupra percepției obiective a conflictelor de interese (a se vedea capitolul 3.2.4).

Exemple de persoane de la orice nivel implicate în execuția bugetului UE, inclusiv în actele pregătitoare, și care, prin urmare, intră sub incidența articolului 61 din RF 2018:

1. Un membru al administrației publice sau un comisar care are competența directă sau indirectă de a instrui sau de a influența o autoritate ori un serviciu care gestionează fonduri ale UE (acest lucru este relevant în cazul în care există riscul ca poziția să conducă la situații concrete, care ar putea reprezenta sau ar putea fi percepute ca reprezentând un conflict de interese)
2. Un șef al unei autorități naționale sau regionale/serviciu al Comisiei/organism, oficiu sau agenție a UE care gestionează fonduri ale UE și care are competența de a instrui o persoană responsabilă cu evaluarea cererilor de fonduri ale UE (la fel ca mai sus)
3. Un membru al personalului unei autorități naționale sau regionale/serviciu al Comisiei/organism, oficiu sau agenție a UE care gestionează fonduri ale UE și care este responsabil cu gestionarea contractelor de achiziții publice sau a granturilor (la fel ca mai sus)
4. Un membru al personalului unei agenții de plăți/autorități de certificare/autorități de audit/serviciu al Comisiei (sau o persoană/entitate căreia i-a fost externalizată o activitate) responsabil cu auditarea execuției fondurilor UE.

⁽²²⁾ Regulamentul delegat (UE) 2019/887 al Comisiei din 13 martie 2019 privind regulamentul financiar-tip pentru organismele de parteneriat public-privat menționate la articolul 71 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 142, 29.5.2019, p. 16).

Componența grupurilor consultative în legătură cu execuția bugetară

Interesele private pot influența execuția bugetului public prin intermediul unor grupuri consultative înființate de autoritățile publice. Un grup consultativ sau de experți se referă la orice comitet, consiliu, grup, grup operativ ori grup similar sau orice subcomitet ori alt subgrup al acestuia care oferă instituțiilor UE și autorităților naționale consultanță, expertiză sau recomandări cu privire la execuția bugetară. Acestea sunt formate, de regulă, din reprezentanți ai autorităților publice, ai sectorului privat și/sau ai organizațiilor societății civile și pot fi înființate de instituțiile UE și de autoritățile naționale.

Poate exista un risc la adresa integrității execuției bugetare dacă, de exemplu, interesele private dirijează sau influențează puternic activitatea grupurilor consultative. Atunci când, de exemplu, cadrele de conducere ale unor societăți comerciale sau reprezentanții grupurilor de interese consiliază guvernele în calitate de membri ai unui grup consultativ, aceștia acționează ca parte a procesului decizional, exercitând o influență directă asupra factorilor de decizie și având, în același timp, propriile interese private. În această privință, deși expertiza grupurilor consultative este, într-adevăr, importantă pentru calitatea procesului decizional, este la fel de important ca aceste grupuri să aibă o componență echilibrată, care să reprezinte diferitele domenii relevante de expertiză și interes necesare pentru sarcinile și/sau deciziile specifice ale organismului în cauză.

Pentru aplicarea articolului 61 din RF 2018 în cazul membrilor unor astfel de grupuri consultative, este important să se facă distincția între interesele sectoriale sau societale pe care aceștia le reprezintă în mod oficial în cadrul grupului consultativ, pe de o parte, și interesele personale ale membrului (de exemplu, deoarece un proiect prezentat grupului consultativ este gestionat de soțul/soția/partenerul/partenera membrului), pe de altă parte. În acest din urmă caz, membrul este obligat să informeze cu privire la existența unei astfel de situații și trebuie să fie exclus de la deliberările referitoare la proiectul respectiv.

3.2.3. „Situații care pot fi percepute în mod obiectiv ca un conflict de interese”

Orice activitate sau interes care ar putea interfera cu exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane și care, prin urmare, ar putea afecta încrederea publicului în buna gestiune financiară a bugetului UE reprezintă o situație care poate fi percepută ca un conflict de interese.

Un conflict de interese perceput poate apărea în special atunci când o persoană, indiferent de intențiile sale, se poate vedea sau poate fi văzută în mod rezonabil ca având interese personale și publice concurente, deoarece acestea riscă să submineze capacitatea persoanei de a-și îndeplini sarcinile și responsabilitățile într-un mod imparțial și obiectiv (de exemplu, un risc sau o posibilitate de favoritism sau ostilitate din motive de interes familial și afinități naționale ori politice poate fi perceput (ă) în mod obiectiv ca un conflict de interese). Un conflict de interese perceput acoperă circumstanțe obiective care afectează încrederea în independența și imparțialitatea unei persoane sau entități, chiar dacă respectivul conflict de interese nu se materializează ⁽²³⁾ ori persoana nu beneficiază efectiv de situație. În acest context, este extrem de important să se garanteze atât respectarea efectivă a normelor privind evitarea conflictelor de interese, cât și să se evite eventualele îndoeli pe care le-ar putea avea o persoană rezonabilă, informată, obiectivă și de bună-credință cu privire la conformitatea comportamentului unei persoane implicate în execuția bugetului.

Includerea formulării „situațiile care pot fi, în mod obiectiv, percepute ca un conflict de interese” la articolul 61 din RF 2018 asigură o aliniere parțială la definiția conflictului de interese prevăzută în Directiva AP. Cu toate acestea, în comparație cu Directiva AP, articolul 61 din RF 2018 conține termenul „obiectiv”: acesta a fost adăugat în RF 2018 pentru a sublinia importanța bazării riscului de conflicte de interese percepute pe considerente obiective și rezonabile. Acestea includ, în special, indicii bazate pe fapte, verificabile, potrivit cărora există legături ⁽²⁴⁾ între funcții și interesul în cauză, de exemplu, o competență de a acționa sau de a da instrucțiuni, o legătură prin intermediul unei persoane terțe, o legătură continuă cu funcțiile anterioare, o legătură cu pozițiile viitoare sau o legătură ierarhică și/sau funcțională.

⁽²³⁾ De exemplu, un membru al personalului își utilizează efectiv puterea pentru a favoriza/a aduce beneficii în mod deliberat unei entități economice deținute de o rudă apropiată.

⁽²⁴⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 martie 2015, *eVigilo Ltd.*, C-538/13, ECLI:EU:C:2015:166, punctul 45: „Elemente ca afirmațiile din litigiul principal referitoare la legăturile existente între experții numiți de autoritatea contractantă și specialiștii întreprinderilor cărora li s-a atribuit contractul, în special împrejurarea că aceste persoane lucrează împreună în cadrul aceleiași universități, că aparțin aceluiași grup de cercetători sau că au legături de subordonare în cadrul acestei universități, dacă se dovedesc a fi adevărate, constituie astfel de elemente obiective care trebuie să conducă la o examinare aprofundată din partea autorității contractante sau, după caz, din partea autorităților de control administrative ori jurisdicționale.”

Interesul trebuie să fie suficient de semnificativ pentru a fi perceput ca fiind în măsură să „compromită” „exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor”. De regulă, s-ar putea argumenta că, cu cât responsabilitatea și răspunderea sunt mai mari sau cu cât interesul ori implicarea în execuția bugetului este mai mare, cu atât probabilitatea unui conflict de interese perceput este mai mare.

În această privință, articolul 61 din RF 2018 nu stabilește un prag cantitativ exact pentru interesele care ar putea crea un conflict de interese și nici nu pare posibil să se stabilească un astfel de prag. O participație de 10 % într-o societate comercială poate să nu pară mare, dar aceasta (sau chiar o cotă procentuală și mai mică) ar putea fi totuși cea mai mare participație individuală în cadrul societății respective, ar putea fi însoțită de dreptul de veto asupra deciziilor importante ale societății sau ar putea reprezenta un activ considerabil, având în vedere dimensiunea societății. În astfel de situații, va fi necesară o examinare amănunțită a fiecărui caz în parte.

Exemple de situații în care o persoană care lucrează pentru o autoritate de management/agenție de plăți (sau o autoritate contractantă națională) ori pentru un serviciu al Comisiei și care este responsabilă de evaluarea cererilor de finanțare din partea UE ar putea ajunge într-o situație care poate constitui un conflict de interese sau care poate fi percepută în mod obiectiv ca un conflict de interese:

1. Persoana (sau partenerul acesteia) desfășoară simultan activități de consultanță, fie pentru o firmă de consultanță, fie pentru o parte terță care prestează servicii pentru firma de consultanță, referitoare la depunerea cererilor de finanțare din partea UE.
2. Persoana (sau o rudă apropiată a persoanei) deține, direct sau indirect, o societate care solicită finanțare din partea UE.
3. Persoana are o relație de prietenie cu cadrele de conducere/proprietarii unei societăți care solicită finanțare din partea UE.
4. Persoana candidează (în calitate de membru al unui partid politic) la o funcție publică, iar partidul său politic are o relație de afaceri cu un anumit solicitant de finanțare din partea UE.
5. Înainte de a-și părăsi funcția în serviciul public, o persoană negociază viitorul loc de muncă în cadrul unei societăți care solicită finanțare din partea UE ⁽²⁵⁾ (sau al unei societăți afiliate ori partenere sau al unei alte societăți care are aceiași proprietari precum cea care solicită finanțare din partea UE).
6. Persoana a lucrat recent într-o poziție de conducere într-o societate care solicită finanțare din partea UE și a fost responsabilă de sectorul particular al întreprinderii care solicită în prezent finanțarea.
7. În cazul în care persoana locuiește într-un municipiu care solicită finanțare pentru infrastructură, acest lucru nu ar trebui să fie perceput în mod necesar și obiectiv ca dând naștere unui conflict de interese. Cu cât este mai mare grupul din care face parte persoana, care ar beneficia de o măsură – în acest caz, populația municipiului în cauză – cu atât riscul de conflict de interese devine, în general, mai redus. Totuși, o evaluare de la caz la caz rămâne necesară dacă, de exemplu, persoana ar beneficia de măsura de finanțare într-un anumit mod, de exemplu din infrastructura publică, ceea ce ar majora valoarea proprietății sale imobiliare în cartierul în care locuiește și ar putea exista/apărea percepția unui conflict de interese.

3.2.4. Obligații în caz de conflict de interese

Normele privind conflictul de interese ar trebui să fie puse în aplicare într-un mod cu totul preventiv, deoarece acestea urmăresc să împiedice, în primul rând, ca o persoană să se afle într-o situație în care și-ar utiliza puterea fiind influențată de interesul său. În cazul în care se constată că judecata imparțială a unei persoane implicate în execuția bugetului UE poate fi împiedicată de interese personale, fie prin favorizarea unei anumite opțiuni, fie prin faptul că este excesiv de critică sau de ostilă în scopul evitării percepției de favoritism, această situație ar trebui abordată cu promptitudine înainte de a se comite o faptă ilicită.

Ori de câte ori există o situație care poate fi percepută în mod obiectiv ca un conflict de interese, aceasta trebuie examinată și soluționată astfel încât să nu mai poată fi percepută în mod obiectiv ca atare. În acest context și fără a aduce atingere niciunei norme naționale mai stricte, actorii financiari și alte persoane implicate în execuția bugetului UE trebuie:

— să se abțină de la orice măsură care poate genera un conflict între propriile lor interese și cele ale UE;

⁽²⁵⁾ OCDE: „Managing Conflict of Interest in the Public Sector, OECD Guidelines and Country Experiences” (2003), p. 25, <http://www.oecd.org/corruption/ethics/48994419.pdf>

Exemplu:

Abținerea de la orice măsură care vizează interesele personale ale acestora. O persoană nu trebuie să decidă cu privire la alocarea de fonduri publice pentru a evalua, a monitoriza, a controla sau a audita un proiect în care aceasta (sau prietenii săi ori rudele apropiate) urmează să fie sau a fost implicată.

- să ia măsurile adecvate pentru a preveni apariția conflictelor de interese în îndeplinirea sarcinilor de care sunt responsabili.

Exemplu:

Persoana în cauză trebuie să se abțină de la luarea deciziilor care influențează alocarea de fonduri către entitățile proprii (sau ale rudelor apropiate ale acestora). Trebuie să se asigure că nu există nicio influență asupra procesului decizional ⁽²⁶⁾ legată de execuția bugetului. De exemplu, terenurile agricole (în cazurile în care terenul este eligibil) îndreptățesc în mod automat (deoarece nu există nicio procedură de selecție) un beneficiar să primească plăți directe în cadrul Fondului european de garantare agricolă. Într-o astfel de situație, persoana în cauză nu ar trebui să fie implicată în procesul decizional prin care se stabilește eligibilitatea unei anumite parcele de teren.

- să ia măsurile adecvate pentru a aborda situațiile care pot fi, în mod obiectiv, percepute ca un conflict de interese.

Exemplu:

Persoana în cauză ar putea lua măsuri prin care să asigure că nu mai este implicată în nicio etapă a execuției bugetare sau că nu mai are niciun interes economic sau alt interes personal în sensul articolului 61 din RF 2018 în legătură cu o entitate care solicită finanțare din partea UE. Astfel, persoana ar putea rupe toate relațiile cu entitatea; sau persoana în cauză ar trebui să se abțină de la a fi implicată în orice decizie privind alocarea de fonduri UE entității în cauză (inclusiv prin demisie în cazul în care abținerea punctuală nu ar putea soluționa în mod suficient situația); sau entitatea ar putea să retragă cererea de finanțare din partea UE.

Măsurile enumerate mai jos trebuie luate în cazul în care există un risc de conflict de interese care vizează o persoană implicată în execuția bugetului UE.

- Persoana trebuie să îl raporteze superiorului său ierarhic (sau ordonatorului de credite delegat relevant) (sau, în cazul persoanelor expuse politic, o bună practică este ca persoana respectivă să dezvăluie interesele personale relevante într-o declarație publică de interese).
- Superiorul ierarhic relevant (sau ordonatorul de credite delegat relevant) trebuie să confirme în scris dacă există un conflict de interese (iar persoana în cauză este obligată să se abțină de la a crea un *fait accompli* până când superiorul său ia o decizie în acest sens). Superiorul ierarhic trebuie să dea dovadă de discernământ și să analizeze cu atenție dacă o persoană care cunoaște faptele relevante ar putea considera că integritatea organizației este expusă riscului unui conflict de interese nesoluționat. Superiorul ierarhic ar trebui să evalueze necesitatea de a înlocui persoana care a declarat un posibil conflict de interese. Înainte de aceasta și fără a aduce atingere legislației aplicabile, autoritatea sau superiorul ierarhic ar trebui să discute situația cu persoana în cauză pentru a evalua mai bine riscul unei îndepliniri pătinoare a sarcinilor sale.
- Atunci când se stabilește că a apărut un conflict de interese, autoritatea națională relevantă (sau autoritatea imputernicită să facă numiri) trebuie să se asigure că membrul personalului în cauză încetează toate activitățile relevante legate de execuția bugetului, inclusiv de orice act pregătitor.

⁽²⁶⁾ Inclusiv verificarea, autorizarea, plata și înregistrarea contabilă a solicitărilor sau a cererilor de plată.

Articolul 61 din RF 2018 impune, de asemenea, autorității naționale (sau ordonatorului de credite delegat relevant) să asigure că orice măsuri ulterioare adecvate se iau, de asemenea, în conformitate cu legislația aplicabilă (a se vedea capitolele 3.2 și 6.2). Acest lucru este important nu numai pentru a aborda această problemă, ci și pentru a permite continuitatea activității. În acest sens, este posibil ca autoritatea (sau ordonatorul de credite delegat relevant) să aibă nevoie de consiliere sau de intervenția altor organisme competente, în conformitate cu legislația aplicabilă.

În cele din urmă, pe de o parte, în prezența unui conflict de interese perceput în mod obiectiv și nerezolvat sau în cazul în care conflictul de interese se materializează, de exemplu, un membru al personalului își utilizează efectiv puterea pentru a favoriza/aduce beneficii în mod deliberat unei entități economice deținute de un membru apropiat al familiei sale, astfel de situații ar trebui să conducă la examinarea impactului acestuia asupra execuției bugetului UE ⁽²⁷⁾, inclusiv în vederea stabilirii unor măsuri de remediere adecvate (de exemplu, anularea și reevaluarea procedurilor de atribuire, anularea contractelor/acordurilor, suspendarea plăților, efectuarea corecțiilor financiare și recuperarea fondurilor). În plus, astfel de situații ar putea, în general, să fie calificate drept fapte ilicite în temeiul dreptului administrativ, al dreptului funcției publice sau al dreptului penal și ar trebui să fie sancționate ca atare. Pe de altă parte, încercările candidaților, ofertanților sau solicitanților de a influența în mod necuvenit o procedură de atribuire sau de a obține informații confidențiale ar trebui tratate cel puțin ca abatere profesională gravă și ar trebui să conducă la excluderea de la participarea la procedurile de atribuire [după cum se întâmplă în cazul gestiunii directe/indirecte în temeiul articolului 136 alineatul (1) litera (c) punctele (iv) și (v) – a se vedea capitolul 4].

4. ELEMENTE SPECIFICE PENTRU GESTIUNEA DIRECTĂ/INDIRECTĂ

După cum se prevede la articolul 36 alineatul (3) litera (c) din RF 2018 privind controlul intern al execuției bugetare pentru toate modurile de gestiune (inclusiv gestiunea directă/indirectă), sistemele de control intern trebuie să poată să evite conflictele de interese.

În cadrul gestiunii directe, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (a) din RF 2018, Comisia (și, prin urmare, personalul Comisiei) execută bugetul direct prin intermediul serviciilor sale.

În cadrul gestiunii indirecte, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din RF 2018 ⁽²⁸⁾, Comisia încredințează execuția bugetară unor parteneri externi. Exemple de astfel de parteneri externi sunt organizațiile internaționale sub egida Organizației Națiunilor Unite, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții, Fondul European de Investiții, organismele UE ⁽²⁹⁾, organismele de drept privat cu misiune de serviciu public, organismele de drept public, inclusiv organizații din statele membre și țările terțe ⁽³⁰⁾ sau organismele desemnate de acestea.

Cu toate acestea, chiar dacă partenerii externi sunt responsabili pentru instituirea și menținerea unui sistem de control intern eficace și eficient, execuția bugetului UE rămâne, în ultimă instanță, responsabilitatea Comisiei. Din acest motiv, Comisia ar trebui să includă obligațiile legate de evitarea conflictelor de interese, care decurg din articolul 61 din RF 2018, în acordurile (noi sau modificate) semnate cu partenerii externi. Acest lucru este cu atât mai important atunci când partenerul extern nu se află sub jurisdicția statelor membre ⁽³¹⁾ (a se vedea capitolul 3.2.2). Partenerii externi ar trebui, de asemenea, să includă aceste obligații în propriile acorduri cu orice altă entitate (de exemplu, entități de executare, cum ar fi intermediarii financiari) cu care au o relație contractuală pentru execuția bugetului. Totuși, competența pentru adoptarea unor norme suplimentare și, eventual, chiar a unor mai detaliate și/sau mai stricte, le revine partenerilor externi, dar, ca o condiție minimă, aceștia trebuie să respecte obligațiile prevăzute la articolul 61 din RF 2018.

⁽²⁷⁾ Pentru personalul instituțiilor UE, a se vedea, de asemenea, articolul 93 din RF 2018.

⁽²⁸⁾ A se vedea, de asemenea, articolele 156, 157 și 158 din RF 2018.

⁽²⁹⁾ Trebuie remarcat faptul că agențiile executive (articolul 69 din RF 2018) aplică dispozițiile RF în mod direct.

Pentru agențiile descentralizate (articolul 70 din RF 2018), normele privind conflictele de interese sunt stabilite la articolul 42 din Regulamentul delegat (UE) 2019/715 al Comisiei din 18 decembrie 2018 privind regulamentul financiar cadru pentru organele instituite în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom și menționate la articolul 70 din RF 2018.

Pentru organismele de parteneriat public-privat (articolul 71 din RF 2018), normele privind conflictele de interese sunt stabilite la articolul 27 din Regulamentul delegat (UE) 2019/887 al Comisiei din 13 martie 2019 privind regulamentul financiar-tip pentru organismele de parteneriat public-privat menționate la articolul 71 din RF 2018.

⁽³⁰⁾ Prezența notă de orientare este, de asemenea, relevantă, de exemplu, pentru gestiunea indirectă cu țara beneficiară (*indirect management with the beneficiary country* – IMBC) pentru țările candidate, prin care fondurile UE sunt executate în cadrul gestiunii indirecte de către țările partenere/beneficiare; pentru alte forme de gestiune indirectă efectuată de țările partenere/beneficiare în cadrul Instrumentului european de vecinătate (IEV) (de exemplu, devizele de program; Egipt sau Tunisia) și pentru ordonatorii de credite naționali (OCN) și funcții similare în țările partenere, care implică o responsabilitate pentru gestionarea fondurilor UE.

⁽³¹⁾ Regulamentele sunt acte juridice care se aplică automat și uniform în toate statele membre ale UE, de îndată ce intră în vigoare, fără a fi nevoie să fie transpuse în dreptul intern. Acestea sunt obligatorii în toate elementele lor pentru toate țările UE.

Comisia are, de asemenea, sarcina de a supraveghea acești parteneri, astfel încât aceștia să își îndeplinească sarcinile ⁽³²⁾. Acest lucru este obligatoriu și relevant în măsura în care, în cadrul gestiunii indirecte, Comisia trebuie să se asigure că partenerii externi oferă un nivel de protecție a intereselor financiare ale UE echivalent cu cel prevăzut în cadrul gestiunii directe ⁽³³⁾.

Deși gestiunea directă permite prevenirea, detectarea și gestionarea continuă a conflictelor de interese în toate etapele, de la concepere la etapa de execuție și până la audituri și evaluări, implicarea Comisiei în prevenirea, detectarea și gestionarea conflictelor de interese în cazurile de gestiune indirectă se bazează, de asemenea, pe evaluarea *ex ante* a procedurilor partenerului extern.

Etapele acestei evaluări sunt prevăzute la articolul 154 alineatul (4) din RF 2018 și sunt detaliate în continuare în decizia ⁽³⁴⁾ Comisiei privind stabilirea noului mandat pentru metodologia de evaluare bazată pe piloni care urmează să fie utilizată în temeiul RF 2018. În special, această metodologie include evaluarea procedurilor existente pentru evitarea conflictelor de interese în pilonul privind sistemele de control intern, precum și, după caz, în pilonul privind granturile, achizițiile publice și instrumentele financiare. Entitatea ar fi eligibilă pentru a i se încredința sarcini de execuție bugetară numai în urma unei evaluări pozitive.

Prin urmare, în soluționarea conflictelor de interese în cadrul gestiunii indirecte, ar trebui să se pună accentul pe prevenirea conflictelor de interese atunci când sarcinile de execuție bugetară sunt încredințate unui partener extern, precum și pe detectarea și gestionarea conflictelor de interese de către cei implicați în efectuarea controalelor sau în auditarea partenerului extern (și a oricărei entități cu care partenerul extern are o relație contractuală pentru execuția bugetului) în timpul etapei de execuție și după finalizarea acesteia.

Actele de bază (legislația sectorială) ale diferitelor politici, fonduri sau programe pot conține, de asemenea, norme suplimentare privind conflictele de interese, în special obligația de a evita conflictele de interese. Având în vedere angajamentul (și cerința) Comisiei cu privire la transparență, este important să se furnizeze participanților ⁽³⁵⁾, beneficiarilor ⁽³⁶⁾, partenerilor externi etc. informații clare cu privire la obligațiile lor privind conflictele de interese și să se includă dispoziții sau trimiteri încrucișate la dispozițiile legale privind aceste obligații (și consecințele încălcării lor) în (i) documentele achizițiilor, (ii) programele de lucru, (iii) cererile de propuneri, (iv) contractele de achiziții publice, (v) acordurile de grant, (vi) acordurile de contribuție și (vii) acordurile de finanțare.

4.1. Conflictele de interese în procedurile de atribuire

Normele privind achizițiile publice pe care instituțiile UE trebuie să le respecte sunt prevăzute în RF 2018 ⁽³⁷⁾. Articolul 2 punctul 3 din RF 2018 definește o procedură de atribuire drept o procedură de achiziții, o procedură de atribuire de granturi, un concurs cu premii sau o procedură de selectare a experților sau a persoanelor sau entităților care execută bugetul în cadrul gestiunii indirecte.

„Vademecumul privind achizițiile publice” ⁽³⁸⁾ și „Vademecumul privind granturile” ⁽³⁹⁾ elaborate de Serviciul financiar central din cadrul Comisiei (Direcția Generală Buget) sunt documente de uz intern menite să furnizeze instituțiilor și agențiilor UE asistență practică în elaborarea și punerea în aplicare a acestor proceduri și să ofere orientări ⁽⁴⁰⁾ privind gestionarea conflictelor de interese în cadrul procedurilor de atribuire.

⁽³²⁾ Articolul 154 alineatul (5) din RF 2018.

⁽³³⁾ Articolul 154 alineatul (3) din RF 2018.

⁽³⁴⁾ Decizia Comisiei din 17 aprilie 2019 privind stabilirea noului mandat pentru metodologia de evaluare bazată pe piloni care urmează să fie utilizată în temeiul Regulamentului (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului (JO C 191, 6.6.2019, p. 2).

⁽³⁵⁾ Participantul este definit la articolul 2 punctul 47 din RF 2018 drept „un candidat sau un ofertant în cadrul unei proceduri de achiziții, un solicitant în cadrul unei proceduri de acordare de granturi, un expert în cadrul unei proceduri de selectare a experților, un solicitant care participă la un concurs cu premii sau o persoană sau o entitate care participă la o procedură de executare a fondurilor Uniunii în temeiul articolului 62 alineatul (1) primul paragraf litera (c)”; și anume, gestiunea indirectă.

⁽³⁶⁾ Beneficiarul este definit la articolul 2 punctul 5 din RF 2018 drept „o persoană fizică sau o entitate cu sau fără personalitate juridică cu care s-a semnat un acord de grant”.

⁽³⁷⁾ Normele statelor membre privind achizițiile publice sunt definite în directivele privind achizițiile publice.

⁽³⁸⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/imp/procurement/Documents/vademecum-public-procurement-en.pdf>

⁽³⁹⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/imp/grants/Documents/grants-vademecum-en-combined.pdf>

⁽⁴⁰⁾ A se vedea, de asemenea, BUDGWEB pentru modele de contracte și acorduri de grant și declarații privind absența conflictelor de interese și confidențialitatea: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/Pages/index.aspx>

Informații suplimentare pot fi găsite și în „Ghidul practic privind procedurile de contractare pentru acțiunile externe ale Uniunii Europene” ⁽⁴¹⁾. Acest ghid practic oferă autorităților contractante, pe de o parte, și ofertanților, candidaților, solicitanților și contractanților, pe de altă parte, asistență practică pentru elaborarea și punerea în aplicare a contractelor de achiziții publice și de grant în domeniul acțiunilor externe. Ghidul practic nu se aplică procedurilor de atribuire pentru care Comisia acționează în calitate de autoritate contractantă pe cont propriu (acestea sunt reglementate de vademecumurile privind achizițiile publice și granturile, menționate mai sus). Referințele incluse în secțiunea 2.5.4 din ghidul practic menționat, referitoare la conflictele de interese sunt, în esență, similare celor patru cazuri prezentate mai jos.

În contextul specific al procedurilor de atribuire, trebuie să se distingă patru situații: (i) conflictele de interese în temeiul articolului 61 din RF 2018; (ii) încercările de a influența în mod necorespunzător o procedură de atribuire sau de a obține informații confidențiale (care ar trebui considerate drept abatere profesională gravă); (iii) implicarea în pregătirea documentelor utilizate în procedura de atribuire și (iv) conflictele de interese profesionale ⁽⁴²⁾. Cazurile care implică aceste patru situații sunt prezentate mai detaliat mai jos, pentru a clarifica cazurile în care există un conflict de interese care intră sub incidența dispozițiilor articolului 61 din RF 2018.

1. Conflictele de interese în temeiul articolului 61 din RF 2018

În contextul procedurilor de atribuire, UE (și personalul său) acționează în calitate de autoritate contractantă sau de furnizor de sprijin din partea UE sub formă de granturi, premii, instrumente financiare și garanții bugetare.

Conceptul de conflict de interese este legat de principiile bunei gestiuni financiare, transparenței și egalității de tratament ⁽⁴³⁾. În cazul în care instrumentele juridice prevăd obligația unei bune gestiuni financiare, a transparenței și a egalității de tratament, aceasta include gestionarea cu celeritate a conflictelor de interese, în special pentru a asigura condiții de concurență echitabile.

De exemplu, în conformitate cu principiile transparenței și egalității de tratament, membrii unui comitet de evaluare ⁽⁴⁴⁾ trebuie să fie în măsură să evalueze propunerile în mod imparțial și obiectiv. Prin urmare, aceștia sunt obligați să ia toate măsurile necesare în temeiul articolului 61 din RF 2018.

Conceptul de conflict de interese se referă la situațiile în care persoanele implicate în execuția bugetului se află într-una dintre situațiile menționate la articolul 61 din RF 2018, și anume atunci când capacitatea persoanei de a-și exercita în mod imparțial și obiectiv rolul este „compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect”. În acest sens, se aplică obligațiile explicate în capitolul 3 ⁽⁴⁵⁾.

În contextul procedurilor de atribuire, articolul 61 din RF 2018 se aplică ordonatorilor de credite ⁽⁴⁶⁾ și persoanelor implicate în procedura de atribuire sau responsabile de aceasta, precum și persoanelor implicate în etapele de pregătire, deschidere și evaluare. Conceptul de „conflict de interese”, astfel cum este definit la articolul 61 din RF 2018, nu se aplică participanților (mai exact, candidaților/ofertanților/solicitanților) și nu ar trebui utilizat atunci când se face referire la aceștia.

În plus, RF 2018 consolidează și mai mult normele privind conflictele de interese cu următoarele dispoziții:

- membrii comisiilor de deschidere și ai comitetelor de evaluare (și experții externi selectați pentru a le oferi asistență) trebuie să respecte dispozițiile articolului 61 din RF 2018 [articolul 150 alineatul (5), articolul 225 alineatul (4), articolul 237 alineatul (2), anexa I punctele 28.2 și 29.1 din RF 2018];

⁽⁴¹⁾ <https://ec.europa.eu/europeaid/prag/> (Acest ghid practic nu se aplică operațiunilor de protecție civilă și de ajutor umanitar desfășurate de Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene (DG ECHO)).

⁽⁴²⁾ A se vedea considerentul 104 din RF 2018.

⁽⁴³⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 martie 2015, eVigilo Ltd., C-538/13, ECLI:EU:C:2015:166, punctul 35, privind achizițiile publice. Curtea de Justiție a statuat că o decizie de atribuire luată într-o situație de conflict de interese încalcă principiile egalității de tratament și transparenței. Hotărârea Tribunalului din 17 martie 2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, ECLI:EU:T:2005:107, punctul 74, privind achizițiile efectuate de Comisie, cerința de evitare a conflictelor de interese s-a bazat, în plus, pe principiul bunei gestiuni financiare.

⁽⁴⁴⁾ Hotărârea Tribunalului din 17 martie 2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, ECLI:EU:T:2005:107: Comisia nu a investigat existența unui conflict de interese între un ofertant și un membru al comitetului de evaluare a ofertelor.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea, de asemenea, punctul 5 din Orientările privind „participarea Comisiei în cadrul unor organisme de drept privat”, anexate la Decizia C(2004) 2958.

⁽⁴⁶⁾ Inclusiv prin delegare și subdelegare.

- selectarea persoanelor sau a entităților cărora li se încredințează execuția bugetului UE în cadrul gestiunii indirecte nu ar trebui să genereze niciun conflict de interese [articolul 154 alineatul (1) din RF 2018];
- pentru instrumentele financiare executate direct de către Comisie, selectarea administratorilor de vehicule investiționale special concepute, a intermediarilor financiari și a destinatarilor nu ar trebui să genereze niciun conflict de interese [articolul 216 alineatul (3) din RF 2018].

2. Abaterea profesională gravă

Există situații specifice în care sunt implicați participanți și care sunt calificate drept cazuri de „abatere profesională gravă” și nu de conflicte de interese în temeiul articolului 61 din RF 2018:

- în cazul în care participantul încheie un acord cu alte persoane sau entități ⁽⁴⁷⁾ cu scopul de a denatura concurența;
- în cazul în care participantul încearcă să influențeze în mod necuvenit procesul decizional al autorității contractante în cursul unei proceduri de achiziții publice, de exemplu prin denigrarea unui alt participant sau prin prezentarea inexactă a expertizei și a resurselor de care dispune participantul;
- în cazul în care participantul încearcă să obțină informații confidențiale care le-ar putea oferi avantaje necuvenite în cadrul procedurii.

Aceste cazuri sunt enumerate la articolul 136 alineatul (1) litera (c) din RF 2018 și constituie o bază pentru excluderea participantului de la procedurile de atribuire în cazul în care „printr-o hotărâre judecătorească definitivă sau printr-o decizie administrativă definitivă s-a stabilit că persoana sau entitatea se face vinovată de abatere profesională gravă deoarece a încălcat actele cu putere de lege și normele administrative sau standardele etice aplicabile sectorului profesional din care face parte persoana sau entitatea ori deoarece se face vinovată de o conduită abuzivă care îi afectează credibilitatea profesională, atunci când o astfel de conduită trădează o intenție frauduloasă sau o neglijență gravă”. După cum se prevede la articolul 136 alineatul (2) din RF 2018, o astfel de excludere poate avea loc și în absența unei hotărâri judecătorești definitive sau a unei decizii administrative definitive, pe baza unei încadrări juridice preliminare, ținând cont de faptele stabilite sau de alte constatări incluse în recomandarea comitetului menționat la articolul 143 din RF 2018.

3. Implicarea în pregătirea documentelor utilizate în procedura de atribuire

Pot exista cazuri în care autoritatea contractantă/furnizorul de sprijin din partea UE a contractat, de exemplu, expertiză externă pentru a contribui la pregătirea documentelor care urmează să fie utilizate într-o procedură de atribuire (de exemplu, redactarea caietului de sarcini al unei proceduri de achiziții ulterioare) și în care prestatorul de servicii decide el însuși să participe la aceeași procedură de atribuire în calitate de participant.

În conformitate cu articolul 137 alineatul (1) din RF 2018, participantul este obligat să își declare implicarea în pregătirea documentelor utilizate în procedura de atribuire [sau în oricare dintre situațiile menționate la articolul 136 alineatul (1) și la articolul 141 alineatul (1) din RF 2018] și, după caz, să declare dacă a luat măsurile de remediere menționate la articolul 136 alineatul (6) litera (a) și la articolul 136 alineatul (7) din RF 2018.

Autoritatea contractantă/furnizorul de sprijin din partea UE are responsabilitatea de a se asigura că participanții implicați în pregătirea documentelor și ceilalți participanți sunt tratați în mod egal. Participantul implicat în pregătirea documentelor trebuie respins din procedura ulterioară în cazul în care participarea sa implică o încălcare a principiului egalității de tratament, inclusiv o denaturare a concurenței, care nu poate fi remediată în alt mod [articolul 141 alineatul (1) litera (c) din RF 2018 ⁽⁴⁸⁾]. În acest sens, autoritatea contractantă poate, de exemplu, să furnizeze membrilor comitetului de

⁽⁴⁷⁾ De exemplu: o altă persoană sau entitate ar putea fi: 1) un alt participant sau 2) un prestator de servicii (implicat anterior în pregătirea documentelor care să fie utilizate în procedura de atribuire), în cazul în care participantul contractează acest prestator de servicii pentru a-l ajuta la pregătirea ofertei/candidaturii sale cu scopul de a denatura concurența (se cunoaște că este dificil să se elaboreze un caiet de sarcini pentru un grant/o licitație care să fie suficient de precis încât să fie înțeles de toți solicitanții în același mod. Un consultant care a ajutat o autoritate contractantă să îl redacteze nu ar trebui ulterior să ofere consultanță unui participant (sau să fie contractat de un participant) cu privire la modalitatea de elaborare a ofertei/candidaturii sale respective.

⁽⁴⁸⁾ Pe lângă respingerea care rezultă din implicarea în pregătirea documentelor utilizate în procedura de atribuire, se subliniază, de asemenea, că există alte circumstanțe care pot conduce la respingerea unui participant, cum ar fi cea prevăzută la articolul 141 alineatul (1) litera (b) din RF 2018, atunci când un participant a falsificat informațiile solicitate drept condiție pentru participarea la procedură sau nu a furnizat respectivele informații. Situația prezentată mai jos este un caz în care ordonatorul de credite a respins un participant de la o procedură de atribuire pentru că nu a furnizat informații (Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2019, *Sopra Steria/Parlamentul European*, T-182/15, ECLI:EU:T:2019:228): Tribunalul a respins cererea depusă de *Sopra Sterias* – Este irelevant faptul că respectivul conflict nu s-a materializat, *Sopra Steria* a încălcat normele privind licitația care îi impuneau să informeze Parlamentul European fără întârziere cu privire la orice potențial conflict de interese; Parlamentul European trebuie să respingă un ofertant care nu furnizează informațiile necesare ca o condiție de participare: situația a implicat faptul că Parlamentul European a scos la licitație mai multe loturi pentru diferite servicii informatice. Unul dintre aceste loturi era destinat evaluării altor loturi, astfel încât era evident incompatibil ca un consorțiu să depună oferte pentru lotul respectiv, dar și pentru celelalte. În cursul procedurii, a avut loc o fuziune între două societăți în consorțiu care au depus oferte pentru astfel de loturi incompatibile, ceea ce a condus la o anulare pentru nerespectarea normei privind incompatibilitatea. Tribunalul a susținut decizia de anulare a Parlamentului European.

evaluare informații cu privire la prestatorii de servicii care au fost implicați în pregătirea documentelor care urmează să fie utilizate în procedura de atribuire.

Sarcina probei revine autorității contractante/furnizorului de sprijin din partea UE. Prin urmare, autorității contractante/furnizorului de sprijin din partea UE îi revine sarcina de a dovedi denaturarea concurenței sau de a dovedi că a luat toate măsurile posibile pentru a evita excluderea de la procedura de atribuire a participantului în cauză ⁽⁴⁹⁾. O astfel de respingere face obiectul unei proceduri contradictorii ⁽⁵⁰⁾, astfel încât participantul trebuie să aibă posibilitatea de a dovedi că implicarea sa prealabilă nu a denaturat concurența.

În practică, se recomandă evitarea respingerii prin instituirea unor măsuri de evitare a denaturării concurenței. În special, informațiile furnizate prestatorului de servicii pentru pregătirea documentelor care urmează să fie utilizate în cadrul unei proceduri de atribuire ar trebui, de asemenea, să fie comunicate celorlalți participanți în cadrul celei de a doua proceduri. În plus, termenul de primire a ofertelor/candidaturilor pentru cea de a doua procedură ar trebui să fie suficient de lung pentru a se asigura că toți participanții sunt bine informați.

4. Conflictele de interese profesionale (numai pentru achiziții publice)

Operatorii economici ⁽⁵¹⁾ care participă la procedurile de achiziții publice nu ar trebui să facă obiectul unor conflicte de interese care pot afecta executarea contractului [articolul 167 alineatul (1) litera (c) și anexa I punctul 20.6 din RF 2018].

Această situație este denumită, de regulă, conflict de interese profesionale și ar trebui tratată în etapa de selecție pentru a se preveni cazurile în care, de exemplu, unui operator economic i se atribuie un contract de evaluare a unui proiect la care a participat sau de auditare a conturilor pe care le-a certificat anterior, deoarece, în aceste cazuri, operatorul economic a fost deja implicat în obiectul exact al licitației. Aceste situații apar adesea în contractele-cadru de evaluare sau de audit, când contractantul se poate afla în conflict de interese profesionale pentru un anumit contract.

Este necesară o evaluare de la caz la caz pentru a confirma că situația de conflict de interese poate afecta executarea contractului specific în cauză. Dacă operatorul economic se află într-o astfel de situație, oferta corespunzătoare este respinsă. Evaluarea ar trebui să includă o procedură contradictorie cu operatorul în cauză și ar trebui să se bazeze pe criterii obiective și pe elemente factuale care să confirme, luând în considerare natura sarcinilor care urmează să fie îndeplinite, conflictul de interese profesionale și, în același timp, să prevină o limitare nejustificată a numărului de operatori economici care pot participa la procedurile de achiziții, pentru a respecta, de asemenea, principiile nediscriminării, egalității de tratament și transparenței.

⁽⁴⁹⁾ Hotărârea Tribunalului din 12 februarie 2019, Vakakis/Comisia, T-292/15, ECLI:EU:T:2019:84, privind participarea la redactarea caietului de sarcini (autoritatea contractantă nu a investigat această participare și, în lipsa unei investigații, incertitudinea a condus la contestarea procedurii de atribuire). Cauza privea un litigiu privind despăgubirile. În cadrul unei licitații, societatea câștigătoare a angajat o persoană care fusese implicată în pregătirea caietului de sarcini. Partea perdantă a solicitat despăgubiri pe motiv că partea câștigătoare ar fi fost exclusă din această cauză, dacă autoritatea contractantă ar fi efectuat cercetări suficiente. Tribunalul a statuat că rezultatul unor astfel de cercetări era ipotetic și, în orice caz, nu ar fi necesar să se soldeze cu o respingere, în cazul în care s-ar lua alte măsuri de precauție. Punctul 45: „[...] În conformitate cu «Ghidul practic privind procedurile de contractare pentru acțiunile externe ale Uniunii Europene», un ofertant aflat în situație de conflict de interese trebuie exclus de la procedura de achiziții, cu excepția cazului în care se face dovada că acest fapt nu constituie o concurență neloială.[...]”

⁽⁵⁰⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 3 martie 2005, Fabrice SA/Belgia, cauzele conexate C-21/03 și C-34/03, ECLI:EU:C:2005:127, punctul 36, în care se afirmă neconformitatea cu dreptul comunitar a unei dispoziții de drept intern „prin care nu se permite depunerea unei candidaturi sau a unei oferte pentru lucrări, bunuri sau servicii publice de către o persoană care a fost însărcinată să desfășoare activități de cercetare, experimentare, analiză sau dezvoltare în legătură cu aceste lucrări, bunuri sau servicii publice, fără a i se oferi acestei persoane posibilitatea de a dovedi că, în circumstanțele speței, experiența dobândită de aceasta nu a fost în măsură să denatureze concurența”.

⁽⁵¹⁾ În scopul procedurilor de achiziții publice în temeiul RF 2018, un operator economic este definit la articolul 2 punctul 24 din RF 2018 drept „orice persoană fizică sau juridică, inclusiv o entitate publică sau un grup de astfel de persoane, care se oferă să furnizeze produse, să execute lucrări, să presteze servicii sau să furnizeze bunuri imobile”.

În cazul specific al selectării organismelor de audit externe independente sau a experților de audit externi independenți care efectuează auditul extern al situațiilor financiare anuale ale partidelor politice europene și ale fundațiilor politice europene, articolul 233 din RF 2018 prevede că durata contractului este limitată la 5 ani, cu maximum două mandate. După două mandate consecutive, există prezumția unei situații de conflict de interese care poate avea efecte negative asupra efectuării auditului.

Conflictul de interese profesionale este diferit de implicarea în pregătirea documentelor utilizate în procedurile de atribuire descrisă la punctul 3 din prezentul capitol 4.1.

4.2. Trimiteri suplimentare în RF 2018 la conflictele de interese

Conceptul de conflict de interese este menționat, de asemenea, în RF 2018 și include următoarele situații:

- în cazul în care contabilul Comisiei este, de asemenea, contabilul unei agenții executive [articolul 69 alineatul (3) din RF 2018] sau în cazul în care două sau mai multe instituții sau organisme ale UE au același contabil [articolul 78 alineatul (2) din RF 2018], sunt necesare măsuri specifice pentru a evita orice conflict de interese;
- entitățile de executare sau contrapărțile implicate în executarea instrumentelor financiare și a garanțiilor bugetare trebuie să prevină conflictele de interese cu celelalte activități ale lor [articolul 209 alineatul (2) litera (e) din RF 2018];
- în cazul în care punerea în aplicare a unei acțiuni sau a unui program de lucru impune beneficiarului să atribuie contracte de achiziții publice, acestea trebuie să evite orice conflict de interese [articolul 205 alineatul (1) din RF 2018];
- Instituțiile și organismele UE pot accepta, în mod excepțional, sponsorizarea corporativă ca sprijin în natură pentru un eveniment sau o activitate în scopuri de promovare sau de responsabilitate socială a întreprinderilor, cu condiția ca aceasta să nu genereze conflicte de interese [articolul 26 alineatul (2) litera (c) din RF 2018].

Primele două exemple se apropie, în esență, de conceptul de conflict de interese profesionale descris la punctul 4 din capitolul 4.1.

4.3. Aspecte etice în contexte nefinanciare

Prezentul document se referă, în principal, la aspecte ale gestiunii financiare care sunt legate de conflictele de interese și sunt reglementate în RF 2018. În acest context, personalul implicat în execuția bugetului UE care se confruntă cu o situație de conflict de interese, astfel cum este definită în RF 2018, ar trebui să urmeze procedurile descrise în capitolul 3.2.4. Cu toate acestea, se consideră că este util să se furnizeze, în capitolul actual, o scurtă descriere și o compilare a documentelor relevante care acoperă aspecte etice în contexte nefinanciare la nivelul Comisiei.

Normele privind conflictele de interese aplicabile personalului Comisiei (chiar și atunci când nu există nicio implicare în execuția bugetului) sunt reglementate prin așa-numitele „norme de etică” (etică profesională sau deontologie). Cadrul este stabilit prin Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind Statutul funcționarilor Uniunii Europene și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene ⁽⁵²⁾. În cadrul Comisiei ⁽⁵³⁾, Direcția Generală Resurse Umane și Securitate este responsabilă de etica personalului la nivelul central al instituției, care include personalul cabinetului.

În plus, fiecare serviciu al Comisiei are obligația de a consilia membrii personalului cu privire la etică și de a institui măsuri interne pentru prevenirea și gestionarea conflictelor de interese.

Măsurile preventive și de atenuare reprezintă un aspect important al reglementării conflictelor de interese în cadrul Comisiei. Obligațiile personalului includ, printre altele, declararea:

- oricărei situații în care unui membru al personalului i se solicită să se ocupe de o chestiune în care, direct sau indirect, are un interes personal de natură să îi afecteze independența și, în special, interesele familiale și financiare;

⁽⁵²⁾ Regulamentul nr. 31 (CEE), nr. 11 (CEE) privind Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice.

⁽⁵³⁾ În toate celelalte instituții, agenții și organisme ale UE există proceduri echivalente.

Exemplu:

Persoana în cauză ar trebui să declare orice situație în care i se solicită să se ocupe de o chestiune în care are interese familiale și/sau financiare (de exemplu, societățile deținute de rudele sale apropiate).

- oricărei situații de conflict de interese la recrutare sau la întoarcerea din concediu din motive personale;
- activității profesionale a soților (inclusiv a partenerului cu care persoana are o uniune consensuală înregistrată) și, eventual, a altor membri apropiați ai familiei;
- ofertelor de cadouri sau de ospitalitate;
- decorațiilor sau onorurilor;
- activităților și misiunilor externe remunerate sau neremunerate, pentru care, în general, trebuie să se solicite și să se obțină în prealabil permisiunea.

De asemenea, unui membru al personalului i se poate solicita, printre altele: (i) să evite să acționeze în anumite circumstanțe; (ii) să se abțină de la activități externe în timpul serviciului activ sau în timpul concediului din motive personale; și (iii) să se abțină, pentru o perioadă limitată de timp, de la contacte profesionale cu foști colegi sau de la reprezentarea părților adverse după încetarea raporturilor de muncă. În plus, un membru al personalului trebuie să se abțină de la orice divulgare neautorizată de informații confidențiale.

Normele și restricțiile menționate mai sus au ca scop prevenirea apariției conflictelor de interese, de exemplu, din activitățile externe ale membrului personalului sau din activitățile profesionale ale soțului/soției acestuia (inclusiv ale partenerului cu care persoana are un parteneriat consensual înregistrat). Documentele de referință și sursele de informații prezentate mai jos oferă mai multe detalii legate de normele privind conflictele de interese care afectează personalul ⁽⁵⁴⁾, chiar și atunci când acesta nu este implicat în execuția bugetului UE.

- Regulamentul nr. 31 (CEE), nr. 11 (CEEa) privind Statutul funcționarilor și Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice ⁽⁵⁵⁾, în special articolele 11 și 16;
- Decizia Comisiei din 29 iunie 2018 cu privire la activitățile și repartizările externe și la situația ocupațională după încetarea activității ⁽⁵⁶⁾;
- Comunicarea vicepreședintelui Șefcovič către Comisie privind orientările referitoare la cadouri și ospitalitate pentru membrii personalului, SEC(2012) 167 final ⁽⁵⁷⁾;
- Ghidul de etică al Comisiei Europene [Ref. Ares(2019)4833796 – 24/07/2019] ⁽⁵⁸⁾;
- Ghid practic privind etica și conduita personalului ⁽⁵⁹⁾;
- Decizia Comisiei din 17 octombrie 2000 de modificare a Regulamentului de procedură: Cod de bună conduită administrativă pentru personalul Comisiei Europene în relațiile sale cu publicul ⁽⁶⁰⁾;
- Pagina web privind etica și conduita personalului ⁽⁶¹⁾;

⁽⁵⁴⁾ Pentru membrii Comisiei, a se vedea: Decizia Comisiei din 31 ianuarie 2018 privind un cod de conduită al membrilor Comisiei Europene (JO C 65, 21.2.2018, p. 7). Tratatul Uniunii Europene prevăd că independența membrilor Comisiei Europene trebuie să fie de necontestat, iar comisarii trebuie să aibă un comportament integru și discret pe tot parcursul și după încheierea mandatului lor. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene dezvoltă în continuare aceste principii. Statele membre nu pot încerca să influențeze comisarii europeni. Comisarii nu pot exercita alte ocupații pe durata mandatului lor și trebuie să continue să aibă un comportament integru și discret și după mandat. Obligația de a păstra secretul profesional, pe care o are întregul personal al instituțiilor europene, este valabilă și pentru comisari.

⁽⁵⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:01962R0031-20200101>

⁽⁵⁶⁾ https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/Documents/talent-management/staff/C_2018_4048_F1_COMMISSION_DECISION_EN_V9_P1_954331.pdf

⁽⁵⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-to-the-commission-guidelines-on-gifts-and-hospitality_2012_en.pdf

⁽⁵⁸⁾ <https://webgate.ec.testa.eu/Ares/document/show.do?documentId=080166e5c60c438b>

⁽⁵⁹⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/Documents/staff-conduct/practical-guide-to-staff-ethics-and-conduct.pdf>

⁽⁶⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/files/code-good-administrative-behaviour-0_en

⁽⁶¹⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/EN/staff-conduct/Pages/index.aspx>

- Orientări privind prevenirea și gestionarea conflictelor de interese în cadrul agențiilor descentralizate ale UE din 10 decembrie 2013, care vizează în special membrii consiliilor de administrație și experții ⁽⁶²⁾;
- Orientări privind avertizarea în interes public ⁽⁶³⁾ ⁽⁶⁴⁾.

Gestionarea cazurilor în care un conflict de interese nu poate fi atenuat în mod adecvat depinde de cadrul juridic și de procedura aplicabile. Instituțiile UE vor avea la dispoziție diferite căi de atac. Căile de atac sunt prevăzute în RF 2018, în Statutul funcționarilor, în legislația sectorială sau în acordurile obligatorii la care au aderat Comisia, alte persoane/entități implicate în execuția bugetului UE, contractanții și beneficiarii.

Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) sau Oficiului de investigație și de disciplină al Comisiei (IDOC) li se poate solicita să investigheze ori de câte ori circumstanțele prezintă (i) o suspiciune de fraudă, corupție sau alte activități ilegale; (ii) încălcări ale normelor financiare (cum ar fi cele privind achizițiile publice); (iii) favoritism care afectează interesele financiare ale UE sau (iv) abateri profesionale grave.

Exemplu: ⁽⁶⁵⁾

„Autoritatea împuternicită să facă numiri a decis să revoce din funcție un funcționar care a negociat în mod privat condiții importante ale unui contract cu o societate externă, fără nicio autorizație din partea superiorilor săi ierarhici. Atât Comisia de disciplină, cât și autoritatea împuternicită să facă numiri au considerat că acest comportament a afectat grav imaginea instituției și a avut un impact negativ asupra poziției sale. În plus, funcționarul a recomandat în mod deschis societatea partenerului său ca subcontractant al Comisiei, ceea ce a făcut ca această societate să acționeze efectiv în calitate de subcontractant, fără ca superiorii ierarhici să cunoască această situație. În plus, funcționarul a participat la gestionarea contractului care leagă societatea partenerului său de contractantul Comisiei. Toate acestea au constituit un grav conflict de interese. Autoritatea împuternicită să facă numiri a concluzionat că funcționarul a încălcat grav articolul 11 primul paragraf, articolul 12 și articolul 21 din Statutul funcționarilor, precum și articolele 57 și 79 din Regulamentul financiar. ⁽⁶⁶⁾”

5. ELEMENTE SPECIFICE PENTRU GESTIUNEA PARTAJATĂ

Pe lângă normele prevăzute în RF 2018, normele privind gestionarea și controlul fondurilor cu gestiune partajată sunt completate în legislația sectorială.

Pentru detalii privind normele referitoare la corecțiile financiare și la instituirea sistemelor de gestiune și control pentru fondurile cu gestiune partajată, vă rugăm să consultați dispozițiile relevante din (i) RF 2018; (ii) alte acte legislative sectoriale privind fondurile cu gestiune partajată, în special, în ceea ce privește fondurile structurale și de investiții europene, Regulamentul privind dispozițiile comune („RDC”) ⁽⁶⁷⁾ și (iii) „Orientările pentru Comisie și statele membre privind o metodologie comună pentru evaluarea sistemelor de management și control din statele membre – EGESIF 14-0010-final 18.12.2014” ⁽⁶⁸⁾. În plus, pentru

⁽⁶²⁾ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/2013-12-10_guidelines_on_conflict_of_interests_en.pdf

⁽⁶³⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/en/staff-conduct/individual-obligations/Pages/whistleblowing.aspx>

⁽⁶⁴⁾ <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/Documents/staff-conduct/whistleblowing-guidelines-en.pdf>

⁽⁶⁵⁾ Sursa: Raportul de activitate al Oficiului de investigație și de disciplină al Comisiei (IDOC), 2019.

⁽⁶⁶⁾ Trimiterile la articolele 72 și 79 din RF 2012 își au corespondența în articolele 61 și 100 din RF 2018.

⁽⁶⁷⁾ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

⁽⁶⁸⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/information/publications/guidelines/2014/guidance-for-the-commission-and-member-states-on-a-common-methodology-for-the-assessment-of-management-and-control-systems-in-the-member-states

normele detaliate privind sistemul de gestionare și control pentru Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), vă rugăm să consultați, de asemenea, regulamentul orizontal ⁽⁶⁹⁾ și, în special, criteriile de acreditare pentru agențiile de plăți ⁽⁷⁰⁾.

5.1. Cui îi revine răspunderea în contextul gestiunii partajate și care sunt responsabilitățile?

Responsabilitatea și răspunderea generală pentru execuția bugetului UE îi revin Comisiei. Cu toate acestea, aproximativ 75 % din bugetul UE este executat de statele membre în cadrul gestiunii partajate, în conformitate cu normele din RF 2018, cu legislația sectorială aplicabilă a UE și cu normele naționale. Prin urmare, este necesară o cooperare strânsă între autoritățile naționale și Comisie pentru a se asigura că bugetul UE este utilizat în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare și că interesele financiare ale UE sunt bine protejate printr-un model adecvat de asumare a răspunderii.

Gestiunea partajată înseamnă că statele membre (și, în funcție de organizarea lor, și regiunile lor), ținând seama de cadrul lor instituțional și juridic, sunt responsabile de punerea în aplicare a programelor, a schemelor de ajutoare și a acțiunilor finanțate în cadrul gestiunii partajate. Acest rol include, de asemenea, definirea domeniului de aplicare al sprijinului acordat din fonduri și elaborarea unor instrumente specifice pentru sprijin și alocarea de fonduri către beneficiari (de exemplu, întreprinderi, fermieri, municipalități etc.), precum și audituri și controale privind punerea în aplicare a programelor.

În cadrul gestiunii partajate, Comisia are responsabilitatea de a propune dispoziții legislative la nivelul UE, de a adopta programe, de a îndeplini anumite funcții consultative și de a supraveghea punerea în aplicare a programelor, inclusiv monitorizarea și auditul, fără a interveni însă direct la nivel operațional; mai exact, în temeiul normelor privind gestiunea partajată, Comisia, în principiu, nu este parte la relația contractuală dintre autoritatea națională sau regională și beneficiarii/destinatarii fondurilor. În plus, Comisia facilitează, de asemenea, diseminarea și schimbul de cunoștințe, bune practici și informații la nivelul UE cu privire la sprijinul oferit de fondurile UE în cadrul gestiunii partajate.

În conformitate cu articolele 36 alineatul (1) și 63 alineatul (1) din RF 2018, Comisia și statele membre trebuie să adere la principiul bunei gestiuni financiare, astfel cum este definit la articolul 33 din RF 2018.

În acest context, este de competența statelor membre și a autorităților acestora să acționeze pe baza următoarelor etape.

- Instituirea și asigurarea funcționării eficiente a sistemelor de control intern. Aceste sisteme de control trebuie să respecte cerințele prevăzute în RF (în special articolele 36 și 63 din RF 2018), legislația sectorială și normele naționale, inclusiv cele privind (i) instituirea unor proceduri adecvate pentru organizarea unor astfel de sisteme de control intern; (ii) selectarea operațiunilor; (iii) instituirea unor măsuri adecvate pentru a preveni, a detecta, a atenua și a aborda în mod corespunzător conflictele de interese și (iv) efectuarea verificărilor sau a controalelor administrative și de gestiune la fața locului și a auditurilor necesare. Statele membre ar trebui să își verifice sistemele existente pentru a se asigura că aspectele legate de conflictele de interese menționate în RF 2018 sunt acoperite în mod corespunzător.
- Instituirea de măsuri pentru evitarea conflictelor de interese. Prevenirea eficientă a conflictelor de interese este importantă pentru protejarea intereselor financiare ale UE în execuția bugetului UE, în conformitate cu normele aplicabile ale UE. Membrii personalului ar trebui să acționeze fără a ține seama de interesele personale în scopul protejării integrității procesului decizional.
- Constatarea existenței unui conflict de interese într-un anumit caz și, în cazul în care se constată existența acestuia, aplicarea unor măsuri de atenuare. În acest scop, un stat membru trebuie să evalueze dacă există sau nu un conflict de interese, de exemplu atunci când autoritățile sale evaluează o cerere de finanțare sau verifică eligibilitatea cheltuielilor.

⁽⁶⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 549).

⁽⁷⁰⁾ Anexa 1 la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro (JO L 255, 28.8.2014, p. 18), în special punctul 1(B)(v).

- Raportarea cu privire la cazurile de conflict de interese utilizând instrumente de raportare adecvate, în special Sistemul de gestionare a neregulilor (IMS) pentru raportarea neregulilor detectate către Comisie.
- Corectarea neregulilor în cazurile de neconformitate [la nivel individual sau sistemic ⁽⁷¹⁾] a normelor privind evitarea conflictelor de interese, astfel cum se prevede la articolul 59 alineatul (2) litera (b) din RF 2012 și la articolul 63 alineatul (2) litera (c) din RF 2018. Nerespectarea normelor privind conflictele de interese poate conduce la impunerea de corecții financiare de către statele membre și la recuperarea fondurilor ⁽⁷²⁾, astfel cum se prevede în normele sectoriale specifice și/sau la alte căi de atac.

Exemplu:

Într-un caz notabil, o entitate care a fost utilizată pentru punerea în aplicare de programe de cooperare a trebuit să fie lichidată în totalitate, deoarece unii membri din consiliul de administrație al entității coordonau, de asemenea, birouri de asistență tehnică care erau susceptibile să obțină, și chiar au obținut, contracte de consultanță de la aceasta. Această situație a fost criticată de Curtea de Conturi în Raportul său special nr. 1/96. Unul dintre birourile în cauză a lansat un caz de calomnie împotriva Curții de Conturi, pe care l-a pierdut. În hotărârea sa în cauza respectivă, Curtea de Justiție a afirmat că „un conflict de interese constituie, în sine și în mod obiectiv, o disfuncție gravă sau o anormalitate serioasă, fără a fi necesar să se țină seama, pentru calificarea sa, de intențiile persoanelor interesate și de buna sau de rea lor credință” (sublinierea noastră) ⁽⁷³⁾ ⁽⁷⁴⁾.

După cum s-a explicat în capitolul 3.2.3, existența unui conflict de interese perceput în mod obiectiv trebuie să fie evaluată indiferent de intenția persoanei în cauză. Comisia consideră că un conflict de interese perceput în mod obiectiv și nerezolvat constituie o neregulă. Astfel de nereguli trebuie prevenite, dar, în caz contrar, acestea ar trebui detectate și corectate de autoritățile naționale competente ⁽⁷⁵⁾. Autoritățile statelor membre ar putea impune beneficiarilor/destinatarii finali măsuri corective și sancțiuni/penalități mai bine orientate, pe baza legislației naționale și a acordurilor și contractelor încheiate cu aceștia.

În mod similar situației descrise în capitolul 5.2, pentru corecțiile financiare în caz de nerespectare a normelor aplicabile în materie de achiziții publice ⁽⁷⁶⁾, nu este necesar să se demonstreze niciun impact efectiv al conflictului de interese perceput în mod obiectiv sau că respectivul conflict de interese perceput în mod obiectiv a fost utilizat în mod deliberat în beneficiul unei anumite persoane/entități (aceste aspecte ar fi relevante numai pentru stabilirea unei nereguli frauduloase).

Atunci când se detectează un conflict de interese, autoritățile statelor membre ar trebui să ia în considerare posibilele implicații asupra altor operațiuni sau contracte pentru operațiunea/părțile interesate în cauză și să acționeze în mod corespunzător pentru a preveni apariția unor noi situații de conflict de interese.

⁽⁷¹⁾ A se vedea, de asemenea, ca puncte de informare: 1) Hotărârea Curții de Justiție din 27 octombrie 2005, Grecia/Comisia, C-387/03, ECLI:EU:C:2005:646, și 2) Hotărârea Tribunalului din 25 februarie 2015, Polonia/Comisia, T-257/13, ECLI:EU:T:2015:111, în domeniul PAC.

⁽⁷²⁾ Pentru PAC, a se vedea în special articolele 54-56 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 din 17 decembrie 2013.

⁽⁷³⁾ Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 1999, Ismeri Europa Srl/Curtea de Conturi, ECLI:EU:T:1999:124, T-277/97 și recursul, punctul 123. În aceeași cauză (punctul 146), conflictul de interese în ceea ce privește atribuirea contractelor de achiziții publice compromise deja buna gestionare a fondurilor UE și accesul egal al tuturor la astfel de contracte. Prin urmare, nu este necesar ca acesta să cauzeze și un prejudiciu material cuantificabil.

⁽⁷⁴⁾ Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2013, Nexans France/Întreprinderea comună Fusion for Energy, T-415/10, ECLI:EU:T:2013:141, punctul 114. Faptul că un ofertant, chiar dacă nu are nicio intenție în acest sens, poate să influențeze condițiile unei licitații într-un mod care îi este favorabil constituie o situație de conflict de interese.

⁽⁷⁵⁾ Articolul 63 alineatul (2) din RF 2018: „(2) În îndeplinirea sarcinilor legate de execuția bugetului, statele membre adoptă toate măsurile necesare, inclusiv legislative, de reglementare și administrative, pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii, și anume: [...] (c) previn, detectează și soluționează neregulile și fraudele; [...] De asemenea, acestea recuperează fondurile plătite în mod necuvenit și inițiază procedurile judiciare necesare în acest scop. Statele membre impun destinatarilor sancțiuni cu caracter eficace, disuasiv și proporțional, dacă sunt prevăzute în normele sectoriale sau în dispozițiile specifice din dreptul intern.”

⁽⁷⁶⁾ A se vedea tipul de neregulă nr. 21 din anexa la Decizia C (2019) 3452 final a Comisiei din 14 mai 2019 de stabilire a orientărilor pentru determinarea corecțiilor financiare care trebuie aplicate asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice.

- Asigurarea auditului privind utilizarea fondurilor, efectuat de organisme de audit naționale independente, în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, în plus față de controalele efectuate de autoritățile naționale responsabile cu gestionarea fondurilor UE (sau aflate în responsabilitatea acestora). Opiniile de audit ale acestor organisme stau la baza asigurării generale privind utilizarea fondurilor UE. Deși se bazează pe opinii de audit naționale, Comisia poate totuși să efectueze audituri suplimentare privind utilizarea fondurilor UE, iar obligația acesteia de a monitoriza, ca parte a evaluării riscurilor, sistemele de control instituite în statele membre nu este afectată de aceste opinii.

Comisia este responsabilă de:

- furnizarea de consiliere și orientări privind conformitatea sistemelor naționale de control intern cu cerințele UE și monitorizarea acestei conformități;
- auditarea sistemelor de control intern ale statelor membre pentru a evalua dacă acestea sunt adecvate și eficiente în prevenirea și gestionarea, printre altele, a situațiilor de conflict de interese (pe baza riscurilor, luând în considerare rezultatele verificărilor, auditurilor și controalelor efectuate de autoritățile naționale sau de alte organisme de audit ale UE și comunicate Comisiei, precum și alte informații disponibile) și pentru a formula recomandări în vederea îmbunătățirii acestor sisteme;
- auditarea cheltuielilor declarate Comisiei de către statele membre pentru a verifica respectarea normelor de eligibilitate relevante;
- aplicarea unor măsuri adecvate pentru a proteja bugetul UE, cum ar fi întreruperea termenelor de plată, suspendarea plăților și corecțiile financiare în caz de nerespectare (la nivel individual sau sistemic) a normelor privind evitarea conflictelor de interese, astfel cum se prevede la articolul 59 alineatul (6) literele (b) și (c) din RF 2012 sau la articolul 63 alineatul (8) literele (b) și (c) din RF 2018, împreună cu recomandări adresate statelor membre cu privire la măsurile corective adecvate care trebuie luate, inclusiv consolidarea sistemelor lor de control intern ⁽⁷⁷⁾.

Articolul 63 alineatul (8) litera (b) din RF 2018 ⁽⁷⁸⁾ obligă Comisia să excludă cheltuielile de la finanțarea UE din cauza unei încălcări a legislației aplicabile. Acest lucru poate rezulta din controale și audituri efectuate la orice nivel al sistemelor de control din statul membru, din controale și audituri efectuate de Comisie, din audituri efectuate de Curtea de Conturi Europeană sau din investigații desfășurate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), iar scopul acestora este acela de a restabili o situație în care cheltuielile cofinanțate sunt în conformitate cu legislația aplicabilă. După cum s-a explicat mai sus, statele membre sunt principalele responsabile de corectarea neregulilor. Comisia poate exclude cheltuielile de la finanțarea UE în cazul în care statul membru nu a luat măsurile necesare, în cazul în care există deficiențe grave în funcționarea eficace a sistemului de gestiune și control sau în cazul în care finanțarea UE pentru o operațiune este, în totalitate sau parțial, neregulamentară. Comisia are competența de a aplica corecții extrapolate sau forfetare atunci când nu este posibil să se cuantifice cu exactitate valoarea cheltuielilor neconforme ⁽⁷⁹⁾.

În concluzie, în cazul fondurilor cu gestiune partajată, este în primul rând sarcina autorităților/organismelor naționale care gestionează și controlează fondurile UE să prevină, să detecteze, să raporteze și să corecteze situațiile de conflicte de interese. Măsurile luate de aceste autorități/organisme în această privință fac în continuare obiectul auditurilor efectuate de organisme de audit naționale independente, al monitorizării și auditurilor efectuate de Comisie, precum și al auditurilor efectuate de Curtea de Conturi Europeană și al investigațiilor desfășurate de OLAF în exercitarea competențelor sale.

5.2. Norme privind conflictele de interese în temeiul directivelor privind achizițiile publice

Articolul 61 din RF 2018 acoperă toate modurile de gestiune și toate tipurile de cheltuieli din cadrul bugetului UE.

⁽⁷⁷⁾ COM (2014) 38 final, Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European, Raportul anticorupție al UE, p. 26. <https://eur-lex.europa.eu/procedure/RO/1041639>

⁽⁷⁸⁾ Articolul 63 alineatul (8) litera (b) din RF 2018: „(8) Pentru a se asigura că fondurile Uniunii sunt utilizate în conformitate cu normele aplicabile, Comisia: [...] (b) exclude din cheltuielile de finanțare ale Uniunii plățile care au fost efectuate cu încălcarea legislației aplicabile;”.

⁽⁷⁹⁾ Mai multe constatări legate de conflictele de interese au fost identificate în trecut în cadrul auditurilor Comisiei și al investigațiilor OLAF, atât la nivel de sistem, cât și la nivelul operațiunilor individuale. În cazul constatărilor legate de sistemul instituit în statul membru pentru prevenirea, detectarea și atenuarea conflictelor de interese, au fost emise recomandări de sistem și au fost aplicate corecții forfetare din cauza deficiențelor identificate ale sistemului, acoperind, de asemenea, aspecte legate de conflictele de interese. În cazul proiectelor individuale afectate de conflicte de interese cu risc financiar, constatările au condus la corecții financiare în procent de 100 % ale cheltuielilor afectate de conflictul de interese.

Normele privind achizițiile publice prevăzute în directivele privind achizițiile publice ⁽⁸⁰⁾ sunt relevante în cadrul gestiunii partajate, în special pentru un beneficiar dintr-un stat membru care este autoritate contractantă ⁽⁸¹⁾ și atribuie contracte pentru punerea în aplicare a unui proiect finanțat din bugetul UE.

Normele privind achizițiile publice iau forma dreptului intern, în special a transpunerii de către statele membre a directivelor privind achizițiile publice, sau pot fi derivate direct din principiile generale consacrate în legislația UE.

Ar trebui notat faptul că domeniul de aplicare al directivelor privind achizițiile publice este limitat, în special prin praguri minime în ceea ce privește valoarea achizițiilor publice fără TVA. În plus, având în vedere termenul de transpunere 18 aprilie 2016, directivele din 2014 privind achizițiile publice sunt aplicabile începând cu data respectivă cel târziu sau mai devreme dacă sunt transpuse înainte de această dată în legislația națională.

În temeiul articolului 2 din Directiva anterioară privind achizițiile publice ⁽⁸²⁾, obligația de a evita conflictele de interese a fost derivată din principiile egalității de tratament și transparenței, consacrate în dispoziția menționată ⁽⁸³⁾. Astfel, dincolo de directive, Curtea de Justiție a statuat că, chiar și în cazul în care directivele nu conțin dispoziții care să reglementeze în mod specific o chestiune litigioasă ⁽⁸⁴⁾ sau în situația în care cazul de față nu intră în domeniul de aplicare al directivelor ⁽⁸⁵⁾ ⁽⁸⁶⁾, autoritățile contractante din statele membre sunt obligate să respecte normele fundamentale ale tratatului, în general, și principiul egalității de tratament, în special. Prin urmare, principiul transparenței se aplică și în acest context, pentru a se asigura că respectarea principiului egalității de tratament poate fi verificată ⁽⁸⁷⁾.

În cazul în care principiile egalității de tratament și transparenței, pe care s-a bazat cerința privind evitarea conflictelor de interese, sunt astfel aplicate, în general, în domeniul achizițiilor publice, atunci trebuie să se considere că evitarea conflictelor de interese este deopotrivă aplicabilă în acest domeniu.

În noua Directivă AP ⁽⁸⁸⁾, articolul 24 obligă statele membre să se asigure că autoritățile contractante iau măsurile adecvate pentru a preveni, a identifica și a remedia în mod eficace conflictele de interese care apar din procedurile de achiziții publice și stabilește o definiție a conceptului de conflict de interese, după cum urmează:

Articolul 24 din Directiva 2014/24/UE:

„Statele membre se asigură că autoritățile contractante iau măsurile adecvate pentru a preveni, identifica și remedia conflictele de interese apărute în desfășurarea procedurilor de achiziție, astfel încât să se evite orice denaturare a concurenței și să se asigure un tratament egal pentru toți operatorii economici.

Conceptul de conflict de interese acoperă cel puțin orice situație în care membrii personalului autorității contractante sau ai unui furnizor de servicii de achiziție care acționează în numele autorității contractante care sunt implicați în desfășurarea procedurii de achiziție sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea sau independența lor în contextul procedurii de achiziție.”

⁽⁸⁰⁾ Directivele 2014/23/UE, 2014/24/UE și 2014/25/UE. În măsura în care directivele nu se aplică, normele privind achizițiile publice intră în domeniul de aplicare al tratatului și, de asemenea, al legislației naționale privind achizițiile publice.

⁽⁸¹⁾ Pentru instituțiile UE, normele privind achizițiile publice sunt definite în RF 2018.

⁽⁸²⁾ Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO L 134, 30.4.2004, p. 114).

⁽⁸³⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 martie 2015, eVigilo Ltd., C-538/13, ECLI:EU:C:2015:166, punctul 35.

⁽⁸⁴⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 18 iunie 2002, Hospital Ingenieure Krankenhaus-technik Planungs- GmbH (HI)/Stadt Wien, C-92/00, ECLI:EU:C:2002:379, punctul 47.

⁽⁸⁵⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 7 decembrie 2000, Telaustria Verlags GmbH și Telefonadress GmbH/Telekom Austria AG, C-324/98, ECLI:EU:C:2000:669, punctul 60.

⁽⁸⁶⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 23 ianuarie 2003, Makedoniko Metro și Mikhaniki AE/Elliniko Dimosio, C-57/01, ECLI:EU:C:2003:47, punctul 69. A se vedea, de asemenea, hotărârile citate în notele de subsol 16 și 17 și în secțiunea 1.1 din Comunicarea interpretativă 2006/C 179/02 a Comisiei privind legislația comunitară aplicabilă procedurilor de atribuire a contractelor nesupuse sau parțial supuse dispozițiilor directivelor privind achizițiile publice (JO C 179, 1.8.2006, p. 2).

⁽⁸⁷⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 7 decembrie 2000, Telaustria Verlags GmbH și Telefonadress GmbH/Telekom Austria AG, C-324/98, ECLI:EU:C:2000:669, punctele 61-63.

⁽⁸⁸⁾ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65).

În temeiul acestei dispoziții, autoritățile contractante sunt obligate să ia măsuri adecvate și să instituie sisteme capabile să detecteze, să prevină și să remedieze conflictele de interese în domeniul achizițiilor publice ⁽⁸⁹⁾. Acest lucru este valabil pentru toate etapele unei proceduri de achiziții (pregătirea procedurii de licitație, selectarea ofertanților/candidaților și atribuirea contractului, precum și etapa ulterioară procedurii de licitație).

Formularea Directivei AP nu are caracter obligatoriu în ceea ce privește măsurile și mecanismele de realizare a acestor obiective. Este la latitudinea statelor membre să identifice soluțiile cele mai adecvate, după cum permit jurisdicțiile naționale. În orice caz, statele membre trebuie să pună la dispoziția autorităților contractante și a operatorilor economici informații și orientări, astfel cum se prevede la articolul 83 alineatul (4) din Directiva AP.

În conformitate cu obiectivul articolului 24 din Directiva AP – și anume protejarea concurenței loiale și a egalității de tratament între ofertanți – articolul 57 alineatul (4) litera (e) din Directiva AP permite (deși nu obligă) ca statele membre să prevadă un motiv de excludere a unui ofertant în cazul în care un conflict de interese în sensul articolului 24 nu poate fi remediat efectiv prin alte măsuri mai puțin intruzive.

Un tip de caz care a fost calificat în mod tradițional drept conflict de interese se caracterizează prin implicarea ofertantului în pregătirea unei proceduri de ofertare. În prezent, aceste cazuri sunt reglementate separat la articolul 41 din Directiva AP, care impune autorității contractante să ia măsurile corespunzătoare pentru a evita orice denaturare a concurenței. În temeiul articolului 57 alineatul (4) litera (f) din Directiva AP, statele membre pot prevedea excluderea ofertantului în cazul în care situația nu poate fi remediată efectiv prin alte măsuri mai puțin intruzive (cum ar fi schimbul de informații relevante cu toți ofertanții și stabilirea unor termene adecvate pentru primirea ofertelor). Înainte de orice astfel de excludere, ofertanților trebuie să li se acorde posibilitatea de a demonstra că implicarea lor în pregătirea procedurii de achiziții nu poate denatura concurența ⁽⁹⁰⁾ ⁽⁹¹⁾.

Articolul 58 alineatul (1) litera (c) din Directiva AP definește cadrul pentru criteriile de selecție, printre care capacitatea tehnică și profesională a ofertantului. Articolul 58 alineatul (4) din Directiva AP detaliază acest tip de criterii: o autoritate contractantă poate presupune că un operator economic nu deține capacitățile profesionale necesare în cazul în care autoritatea contractantă a constatat că operatorul economic se află într-o situație de conflict de interese care ar putea afecta în mod negativ executarea contractului. Logica care stă la baza acestei dispoziții se aplică, de asemenea, cazurilor care nu intră în domeniul de aplicare al Directivei AP, în sensul că (în limitele legislației naționale) autoritatea contractantă are opțiunea (dar nu este obligată în temeiul Directivei AP) să excludă un ofertant de la atribuirea contractului în cazul în care acesta se află în situație de conflict de interese.

Autoritățile naționale trebuiau să ia măsurile necesare pentru a se asigura că, până la termenul de transpunere (18 aprilie 2016), sunt în vigoare toate aranjamentele necesare pentru conformarea cu Directiva privind achizițiile publice. Până în aprilie 2017 și, ulterior, o dată la 3 ani, statele membre au obligația de a transmite Comisiei un raport referitor la

⁽⁸⁹⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 10 iulie 2001, *Ismeri Europa/Curtea de Conturi*, C-315/99 P, ECLI:EU:C:2001:391, punctul 47: „[...] conceptul de «confuzie de interese» definit de Tribunal ca fiind «faptul că o persoană care contribuie la evaluarea și la selectarea ofertelor pentru un contract de achiziții publice își atribuie contractul respectiv», este pertinent, relevant și indică o disfuncționalitate gravă a instituției sau a organismului în cauză.”

⁽⁹⁰⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 3 martie 2005, *Fabricom SA/Belgia*, cauzele conexate C-21/03 și C-34/03, ECLI:EU:C:2005:127, punctul 36, în care se afirmă neconformitatea cu dreptul comunitar a unei dispoziții de drept intern „prin care nu se permite depunerea unei candidaturi sau a unei oferte pentru lucrări, bunuri sau servicii publice de către o persoană care a fost însărcinată să desfășoare activități de cercetare, experimentare, analiză sau dezvoltare în legătură cu aceste lucrări, bunuri sau servicii publice, fără a i se oferi acestei persoane posibilitatea de a dovedi că, în circumstanțele speței, experiența dobândită de aceasta nu a fost în măsură să denatureze concurența”.

⁽⁹¹⁾ Hotărârea Tribunalului (Camera a doua) din 13 octombrie 2015, *Intrasoft International SA/Comisia Europeană*, T-403/12, ECLI:EU:T:2015:774, punctul 76: „Nu există o obligație absolută care ar reveni autorităților contractante de a exclude sistematic ofertanții în situație de conflict de interese, o astfel de excludere nefiind justificată în cazurile în care este posibil să se demonstreze că această situație rămâne fără efect asupra comportamentului acestora din urmă în cadrul procedurii de cerere de ofertă și că nu conține un risc real de apariție a unor practici care pot să denatureze concurența dintre ofertanți. În schimb, excluderea unui ofertant în situație de conflict de interese este indispensabilă atunci când nu există un remediu mai adecvat pentru evitarea oricărei încălcări a principiilor egalității de tratament între ofertanți și transparenței (Hotărârea *Nexans France/Entreprise commune Fusion for Energy*, punctul 75 de mai sus, EU:T:2013:141, punctele 116 și 117).”

cele mai frecvente surse de aplicare greșită sau de insecuritate juridică, precum și la prevenirea, detectarea și raportarea adecvată a cazurilor de fraudă, corupție, conflict de interese și alte nereguli grave în achizițiile publice, astfel cum se prevede la articolul 83 alineatul (3) din Directiva AP. Dispoziții similare au fost introduse în directivele specifice privind achizițiile publice referitoare la concesiuni ⁽⁹²⁾ și utilități ⁽⁹³⁾.

Exemple de situații în care au apărut conflicte de interese în cadrul procedurilor de achiziții publice:

1. Într-o procedură de achiziții publice desfășurată în cadrul unui proiect privind acțiuni de promovare a dezvoltării întreprinderilor, a fost identificat un conflict de interese, întrucât directorul general al unei societăți ofertante a fost angajat de autoritatea contractantă cu sarcina de a pregăti specificațiile tehnice ale licitației, la momentul desfășurării procedurii de licitație. În consecință, toate cheltuielile legate de procedura de achiziții publice au fost neconforme (neeligibile pentru cofinanțare).
2. Într-o procedură de achiziții publice desfășurată în cadrul unui proiect de reînnoire a tehnologiei într-un mod ecologic, acționarul societății câștigătoare a fost, de asemenea, administratorul societății de consultanță care a oferit servicii autorității contractante cu privire la documentația tehnică. Autoritatea contractantă a ales o altă societate de consultanță, fără legătură cu societatea câștigătoare, pentru pregătirea procedurii de achiziții publice. Societatea de consultanță în materie de achiziții publice și-a limitat activitatea la partea juridică a licitației și a utilizat, pentru specificațiile tehnice ale procedurii de ofertare, documentația tehnică întocmită de prima societate de consultanță. Autoritatea contractantă nu a luat măsurile adecvate pentru a evita orice denaturare a concurenței. În consecință, cheltuielile legate de procedura de achiziții publice au fost neconforme (neeligibile pentru cofinanțare).
3. În cadrul unei proceduri de achiziții publice, trei oferte independente trebuiau să fie prezentate în conformitate cu normele naționale, însă beneficiarul (autoritatea contractantă) a ales oferta unui ofertant al cărui proprietar era și proprietarul exclusiv al beneficiarului (în acest caz, condițiile pentru o atribuire „in house” nu au fost totuși îndeplinite). În acest caz, autoritatea de management nu a efectuat o verificare adecvată a unei situații de lipsă de independență între beneficiar și contractanții săi. Deși a fost cea mai scăzută ofertă primită, s-a conchis că toate cheltuielile legate de acest contract de achiziții publice au fost neconforme și, prin urmare, neeligibile pentru cofinanțare.

Încălcarea normelor privind achizițiile publice poate conduce la corecții financiare sau la alte forme de remediere. Comisia a adoptat, în 2013 ⁽⁹⁴⁾ și în 2019 ⁽⁹⁵⁾, orientări pentru stabilirea corecțiilor financiare care trebuie aplicate cheltuielilor finanțate de UE în cazul nerespectării normelor aplicabile în materie de achiziții publice.

La fel ca în orientările din 2013, orientările din 2019 stabilesc corecții financiare forfetare pentru cazurile legate de conflicte de interese, „ori de câte ori a fost identificat un conflict de interese nedivulgat sau atenuat în mod necorespunzător, în conformitate cu articolul 24 din Directiva 2014/24/UE (sau cu articolul 35 din Directiva 2014/23/UE sau articolul 42 din Directiva 2014/25/UE), iar ofertantul în cauză a reușit să obțină contractul (contractele) în cauză” ⁽⁹⁶⁾. Conflictul de interese poate apărea deja în etapa de pregătire a proiectului, în măsura în care pregătirea proiectului a avut o influență asupra documentației de licitație/procedurii de licitație. Nu este necesar ca reclamantul să demonstreze că respectivul conflict de interese s-a materializat ⁽⁹⁷⁾.

⁽⁹²⁾ Articolul 35, articolul 38 alineatul (7) litera (d) și articolul 45 alineatele (3) și (4) din Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune (JO L 94, 28.3.2014, p. 1).

⁽⁹³⁾ Articolul 42, articolul 59, articolul 80 alineatul (1) și articolul 99 alineatele (3) și (4) din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 243).

⁽⁹⁴⁾ Decizia C(2013) 9527 final a Comisiei din 19 decembrie 2013 privind instituirea și aprobarea orientărilor pentru stabilirea corecțiilor financiare pe care Comisia trebuie să le aplice, în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice, asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cadrul gestiunii partajate.

⁽⁹⁵⁾ Decizia C(2019) 3452 final a Comisiei din 14 mai 2019 de stabilire a orientărilor pentru determinarea corecțiilor financiare care trebuie aplicate asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice.

⁽⁹⁶⁾ Conflictul de interese care implică un alt ofertant decât ofertantul câștigător este considerat, de asemenea, o încălcare a dispozițiilor directivelor privind achizițiile publice; cu toate acestea, orientările Comisiei nu stabilesc o corecție financiară pentru o astfel de încălcare, deoarece numai oferta câștigătoare ar fi eligibilă pentru cofinanțare din bugetul UE.

⁽⁹⁷⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 12 martie 2015, eVigilo Ltd., C-538/13, ECLI:EU:C:2015:166, punctele 31-47.

În ceea ce privește condiția privind conflictul de interese nedivulgat și atenuat în mod necorespunzător, aceasta se referă la (i) obligația persoanei în cauză de a divulga în prealabil orice conflict de interese perceput și (ii) punerea în aplicare a unor măsuri de atenuare pentru a soluționa astfel de situații de către autoritatea contractantă. Aceste măsuri ar trebui să vizeze, în primul rând, persoana în cauză din cadrul autorității contractante (mai exact, această persoană încetează toate activitățile legate de licitația în cauză, de exemplu, membrul comitetului de evaluare este eliminat din comitet). În cazul în care astfel de măsuri nu sunt suficiente pentru a atenua conflictul de interese (de exemplu, persoana în cauză a fost implicată în etapele procedurii de achiziții care au avut deja loc și care nu pot fi modificate/repetate), autoritatea contractantă ar trebui să ia măsuri suplimentare în ceea ce privește ofertantul în cauză [cum ar fi excluderea ofertantului din procedura de licitație, posibilitate menționată și la articolul 57 alineatul (4) litera (e) din Directiva AP].

Nu este necesar să se demonstreze niciun impact efectiv al conflictului de interese (inclusiv din cauza noțiunii de percepție din definiția conflictului de interese) asupra procesului decizional concret. În special, nu sunt necesare dovezi care să ateste că respectivul conflict de interese a fost utilizat în mod deliberat în beneficiul ofertantului câștigător (acestea ar fi relevante numai pentru stabilirea unei nereguli frauduloase).

Exemplu:

Persoana X este unul dintre cei cinci membri ai unui comitet de evaluare a ofertelor. În perioada de evaluare a ofertelor și de luare a deciziilor privind atribuirea, persoana X a fost angajată de ofertantul câștigător, societatea Y, într-o funcție care răspunde de sarcinile legate de obiectul ofertei, loc de muncă pe care X nu îl dezvăluie însă, încălcând obligația lor procedurală.

Lăsând la o parte influența concretă și semnificativă a persoanei X asupra deciziei de atribuire și circumstanțele sale concrete (modalitatea de luare a deciziilor utilizată de comitetul de evaluare în conformitate cu criterii obiective de atribuire, șase ofertanți care participă la licitație etc.), situația prezintă un conflict de interese. Se aplică o corecție financiară în conformitate cu orientările Comisiei privind corecțiile financiare în domeniul achizițiilor publice dacă sunt îndeplinite ambele condiții menționate în aceste orientări, și anume (1) conflictul de interese nu a fost dezvăluit și/sau atenuat în mod adecvat (fie la nivelul persoanei X, fie la nivelul societății Y) și (2) acest conflict de interese a vizat întreprinderea câștigătoare.

Pentru informații suplimentare privind evitarea conflictelor de interese în contextul achizițiilor publice, vă rugăm să consultați următoarele documente: (i) directivele privind achizițiile publice, (ii) „Identificarea conflictelor de interese în cadrul procedurilor de achiziții publice pentru acțiuni structurale. Ghid practic pentru manageri (2013)”⁽⁹⁸⁾; (iii) Orientări pentru responsabilii cu achizițiile publice privind evitarea celor mai obișnuite erori în proiectele finanțate din fondurile structurale și de investiții europene. Februarie 2018”⁽⁹⁹⁾; și (iv) „DG REGIO – Prevenirea fraudei și a corupției în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene – inventarierea practicilor din statele membre ale UE Studiu privind punerea în aplicare a articolului 125 alineatul (4) litera (c) din RDC în statele membre”⁽¹⁰⁰⁾.

5.3. Elemente specifice pentru instrumentele financiare care fac obiectul gestiunii partajate

În cazul în care fondurile UE sunt executate prin instrumente financiare, trebuie luate măsuri preventive și de atenuare în fiecare etapă a punerii în aplicare a operațiunii bazate pe instrumentul financiar, de la selectarea organismelor pentru punerea în aplicare a instrumentelor financiare⁽¹⁰¹⁾ până la selectarea destinatarilor finali. Articolul 38 alineatul (5) din RDC prevede că aceste organisme sunt selecționate pe baza unor proceduri deschise, transparente, proporționale și nediscriminatorii, evitându-se conflictele de interese.

⁽⁹⁸⁾ Acest document de orientare elaborat de un grup de experți din statele membre coordonat de OLAF sub egida Comitetului consultativ pentru coordonarea în domeniul combaterii fraudei (COCOLAF): https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/2013_11_12-Final-guide-on-conflict-of-interests-EN.pdf

⁽⁹⁹⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/public_procurement/2018/guidance_public_procurement_2018_ro.pdf

⁽¹⁰⁰⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/implement_article125_fraud_en.pdf

⁽¹⁰¹⁾ Pentru informații detaliate privind selectarea organismelor de implementare a instrumentelor financiare, a se vedea Comunicarea Comisiei – Orientări pentru statele membre privind selectarea organismelor de implementare a instrumentelor financiare (JO C 276, 29.7.2016, p. 1).

Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 ⁽¹⁰²⁾ al Comisiei prevede că selecția organismelor trebuie să fie transparentă și justificată de motive obiective și să nu creeze conflicte de interese. Regulamentul prevede, de asemenea, că, în cazurile în care organismul de implementare a instrumentului financiar alocă resurse financiare proprii instrumentului financiar sau partajează riscul, sunt necesare măsuri de atenuare a eventualelor conflicte de interese.

În plus, articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei prevede că selecția destinatarilor finali trebuie să fie transparentă și justificată de motive obiective și nu trebuie să creeze conflicte de interese.

6. POSIBILE MĂSURI DE EVITARE ȘI DE GESTIONARE A CONFLICTELOR DE INTERESE

În ceea ce privește conflictele de interese, accentul ar trebui plasat pe prevenire, deoarece este mult mai dificil să se detecteze și să se corecteze astfel de situații. Trebuie avut în vedere faptul că în orice etapă a execuției bugetului UE pot apărea conflicte de interese. Prin urmare, orice măsură de prevenire și de combatere a acestora ar trebui să ia în considerare etapele inițiale ale punerii în aplicare pentru a maximiza prevenirea în locul corectării. În plus, măsurile de prevenire și soluționare a conflictelor de interese ar trebui să fie eficace, proporționale, transparente și actualizate periodic (luând în considerare orice evoluție juridică, politică sau instituțională).

Prezentul capitol oferă o listă neexhaustivă de sugestii și recomandări de măsuri care ar putea fi instituite pentru a evita și a gestiona situațiile de conflict de interese. Aceste sugestii și recomandări vizează să ofere instituțiilor UE și autorităților statelor membre orientări și instrumente care să le ajute în evitarea conflictelor de interese.

Pentru explicații și exemple suplimentare, vă rugăm să consultați numeroasele lucrări realizate de OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) și de SIGMA [Sprijin pentru îmbunătățirea guvernancei și a gestionării ⁽¹⁰³⁾] cu privire la conflictele de interese ⁽¹⁰⁴⁾, precum și cadrul de reglementare pentru instituțiile UE menționat în capitolul 4.

⁽¹⁰²⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei din 3 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (JO L 138, 13.5.2014, p. 5).

⁽¹⁰³⁾ SIGMA este o inițiativă comună a OCDE și a UE, finanțată în principal de UE.

⁽¹⁰⁴⁾ OCDE 1) „Managing Conflict of Interest in the Public Sector” (2005), <https://www.oecd.org/gov/ethics/49107986.pdf>

2) OCDE „Managing Conflict of Interest in the Public Sector”, OECD Guidelines and Country Experiences (2003), p. 24, <http://www.oecd.org/corruption/ethics/48994419.pdf>

3) OCDE „Guidelines for managing conflict of interest in the public service – report on Implementation” (2007).

4) Recommendation of the Council on OECD Guidelines for Managing Conflict of Interest in the Public Service, OECD/LEGAL/0316, <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/130/130.en.pdf>

5) SIGMA (Sprijin pentru îmbunătățirea guvernancei și a gestionării) – o inițiativă comună a OCDE și a UE, finanțată în principal de UE – Documentul de lucru 36 – GOV/SIGMA(2006)1/REV1, [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=gov/sigma\(2006\)1/REV1](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=gov/sigma(2006)1/REV1)

6) OCDE (2017), Recommendation on Public Integrity, <http://www.oecd.org/gov/ethics/OECD-Recommendation-Public-Integrity.pdf>

7) OCDE (2014), Survey on managing conflict of interest in the executive branch and whistle-blower protection, <https://www.oecd.org/governance/ethics/2014-survey-managing-conflict-of-interest.pdf>

8) OCDE (2010), Post Public Employment – Good Practices for Preventing Conflict of Interest, [https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264056701-en.pdf?](https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264056701-en.pdf?expires=1578648145&id=id&accname=oid031827&checksum=A96A1D7335AAB93369841CEF00EA4789)

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264056701-en.pdf?expires=1578648145&id=id&accname=oid031827&checksum=A96A1D7335AAB93369841CEF00EA4789>

9) OCDE (2009), Revolving doors, accountability and transparency: Emerging regulatory concerns and policy solutions in the financial crisis, [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/ETH\(2009\)2&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/ETH(2009)2&docLanguage=En)

10) OCDE (2005), Guidelines for managing conflict of interest in the public service, Policy brief, https://www.oecd.org/t/dg1/legalcooperation/economiccrime/cybercrime/cy%20activity%20Interface2006/143_2006_if_oecd%20Policy%20Brief.pdf

11) OCDE (2019), Fraud and corruption in European Structural and Investment Funds. A spotlight on common schemes and preventive actions, <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

6.1. Sensibilizarea

Modelul de asumare a răspunderii pentru cadrele de conducere reprezintă o abordare a gestiunii publice, în care managerii răspund pentru rezultate, fiindu-le atribuită responsabilitatea, însoțită de autoritatea delegată pentru luarea deciziilor și de autonomia și resursele necesare pentru obținerea rezultatelor scontate. În practică, personalul de conducere de nivel superior ar trebui să dispună de autoritatea și autonomia necesare pentru a răspunde pentru rezultatele organizației sau ale entității pe care o supraveghează.

În contextul de mai sus, prevenirea conflictelor de interese este strâns legată de sensibilizarea celor implicați; dacă se anticipează un conflict de interese, acesta poate fi evitat. Prin urmare, sensibilizarea cu privire la conflictele de interese este puternic recomandată. În plus, existența unei culturi solide la nivelul personalului de conducere (cultura etică „tonul la/de la vârf”) care sprijină integritatea este extrem de importantă, deoarece înalții funcționari publici/membri ai personalului pot crea o cultură a integrității în care toată lumea își asumă acțiunile și este responsabilă pentru acestea și în care conflictele de interese nu sunt tolerate. În mod similar, este, de asemenea, important să se încurajeze o cultură în care membrii personalului să poată solicita îndrumare și consiliere fără teama de represalii.

Instituțiile UE și autoritățile naționale ar trebui să ofere formare continuă, cuprinzătoare și obligatorie cu privire la etică și integritate și la modul de identificare, de gestionare și de monitorizare a conflictelor de interese. Aceasta include exemple de conflicte de interese și furnizarea de consiliere în cazul în care un funcționar are îndoieli cu privire la politicile sau procedurile în vigoare. Numirea unui responsabil cu etica în cadrul unei entități implicate în execuția bugetului UE ar putea, de asemenea, să facă parte din măsurile instituite. Un astfel de funcționar ar avea responsabilitatea de a oferi oricărui solicitant consiliere relevantă în ceea ce privește respectarea principiilor etice. Deși are obligația păstrării secretului profesional, responsabilul cu etica ar putea juca un rol fundamental în diseminarea unei culturi a integrității bazate pe dialog și încredere.

6.2. Politici, norme și proceduri

Având în vedere numărul, dimensiunea și complexitatea programelor și personalul disponibil, este important să se asigure că principiul separării funcțiilor (sau separarea sarcinilor/îndatoririlor) este pus în aplicare în mod corespunzător (între organismele implicate în gestionarea și/sau controlul fondurilor UE și în cadrul fiecăruia dintre acestea), întrucât aceasta este o cerință importantă pentru instituirea sistemelor de gestiune și control, astfel cum se prevede la articolul 36 alineatul (3) litera (a) din RF 2018.

Fiecare organism ar trebui să dispună de: (i) acorduri scrise în ceea ce privește exercitarea diferitelor funcții și a procesului decizional, (ii) o separare clară a funcțiilor și fișe de post clare pentru personal; (iii) un număr adecvat de resurse umane suficient de calificate la diferitele niveluri și pentru diferitele funcții.

Principiul separării funcțiilor este relevant în măsura în care există o probabilitate mai scăzută a conflictelor de interese în situațiile în care funcțiile sunt separate în mod adecvat, mai exact, o separare adecvată a funcțiilor reduce la minimum riscul de conflicte de interese. Absența unor proceduri care să asigure separarea adecvată a funcțiilor este o deficiență a sistemelor de gestiune și control.

Exemple referitoare la principiul separării funcțiilor:

1. Un membru al personalului care a fost responsabil de evaluarea unei cereri de finanțare din partea UE este ulterior însărcinat cu auditarea punerii în aplicare a acesteia. La efectuarea auditului, membrul personalului poate considera că sprijinul său pentru selectarea proiectului ar trebui să fie susținut de un raport pozitiv privind punerea sa în aplicare. Chiar dacă există o mare varietate de motive pentru care un proiect selectat ar putea eșua, absența unei separări clare a funcțiilor poate conduce la o situație de conflict de interese.
2. Autoritatea de audit pune în aplicare unele operațiuni de asistență tehnică. În cazul în care astfel de operațiuni sunt incluse în eșantionul care urmează să fie auditat de autoritatea de audit, auditul acestor operațiuni ar trebui să fie efectuat de un auditor independent diferit pentru a se asigura că funcțiile sunt separate în mod corespunzător. Situații similare pot apărea, de exemplu, la nivelul unei autorități de management a unui anumit program, în care aceeași autoritate de management este și beneficiara fondurilor. În aceste cazuri, sarcinile autorității de management ar trebui transferate către un serviciu diferit (chiar dacă în cadrul aceleiași organizații), iar aranjamentele pentru evaluarea cererii de grant, aprobarea deciziei de grant și controalele de gestiune trebuie să asigure separarea funcțiilor.

3. Departamentul economic din cadrul unei administrații regionale trimite un membru cu drept de vot în cadrul unui comitet de selecție:

Scenariul 1: Departamentul pentru mediu al unei administrații regionale depune o cerere pentru un proiect a cărui selecție urmează să fie decisă de departamentul economic al aceleiași administrații. Evaluare: (i) nu există conflicte de interese – dacă nu există relații ierarhice între departamentul economic și cel de mediu; și dacă departamentul economic nu a fost implicat în pregătirea proiectului departamentului de mediu; și există o separare clară a funcțiilor.

Scenariul 2: Departamentul economic depune o cerere pentru un proiect. Evaluare: conflict de interese.

Punerea în aplicare a unui cod de etică și/sau de conduită ⁽¹⁰⁵⁾ sau a oricăror alte politici și proceduri la locul de muncă, inclusiv a unor norme care reglementează gestionarea conflictelor de interese în cadrul organizației ⁽¹⁰⁶⁾, sunt, de asemenea, de o importanță majoră. Toate acestea sunt instrumente utile de sensibilizare și de stabilire a normelor și obligațiilor în scopul evitării și gestionării conflictelor de interese. Politicile și procedurile ar trebui să fie lipsite de ambiguitate și să acopere aspecte precum:

- conflictele de interese – explicații, cerințe și proceduri pentru declararea acestora, proceduri contradictorii care conduc la posibile sancțiuni;
- politica privind cadourile și ospitalitatea ⁽¹⁰⁷⁾ – explicație și responsabilități ale personalului în ceea ce privește conformitatea;
- informații confidențiale – explicație și responsabilități ale personalului;
- cerințe privind raportarea suspiciunilor de fraudă, inclusiv protecția avertizorilor de integritate [astfel cum se menționează la articolul 142 alineatul (2) litera (a) din RF 2018]. Politicile și normele privind avertizarea în interes public ar trebui să includă elemente precum ceea ce trebuie raportat, modul de raportare, persoanele către care trebuie să se raporteze, unde să se găsească sprijin, protecția datelor cu caracter personal, măsurile de protecție pentru avertizorii de integritate, modul în care raportarea lor va fi investigată și comunicată și consecințele pentru persoanele care reacționează împotriva avertizorilor de integritate ⁽¹⁰⁸⁾.

Legislația, politicile și procedurile formale de reglementare a conflictelor de interese, de reducere a riscului de conflicte de interese și de abordare a cazurilor care apar constituie instrumente care trebuie să fie instituite (a se vedea, de asemenea, capitolul 3.2). Într-un mediu în continuă evoluție, politica și procedurile trebuie să rămână eficace și relevante în abordarea conflictelor de interese prin actualizarea acestora, dacă și atunci când este necesar. Membrii personalului trebuie să declare adeziunea la normele, politicile și procedurile stabilite.

⁽¹⁰⁵⁾ Dintr-un studiu realizat pentru Comisia pentru control bugetar a Parlamentului European („CONT”), „Codurile de conduită și conflictele de interese la orice nivel de guvernare a gestionării fondurilor UE”: Potrivit OCDE, există o diferență la nivel de definiție între codurile de conduită și codurile de etică. Codul de conduită servește drept instrument al unei abordări a conformității bazate pe norme. Acesta descrie cât se poate de specific și de clar tipul de comportament așteptat și stabilește proceduri stricte de monitorizare și sancționare pentru punerea în aplicare a codului. Codul de etică este fondat pe abordarea conducerii bazată pe valori. Acesta se axează mai degrabă pe valori generale decât pe orientări specifice, acordând mai multă încredere în capacitățile de raționament moral ale angajatului. Codul de etică urmărește să sprijine și să îndrume aplicarea acestor valori în situații din viața reală de zi cu zi (Bertók, J. & Maesschalck, J., 2009). *Public Sector Ethics: an infrastructure*. În: OCDE (ed.): *No longer business as usual – Fighting Bribery and Corruption*. Paris. p. 34). Cu toate acestea, alegerea unei anumite versiuni depinde de mai mulți factori, inclusiv de cadrul juridic existent al jurisdicției și de cultura etică a organizației în ceea ce privește personalul de conducere și spiritul de conducere. Prin urmare, în majoritatea cazurilor, se dorește o formă hibridă, care să ofere un cadru etic general și instrucțiuni comportamentale clare (Ibid. p. 35).

https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU%282017%29572715

⁽¹⁰⁶⁾ De exemplu, „Codul European al Bunei Conduite Administrative” adoptat de Comisie la 13 septembrie 2000, care stabilește principiile care ghidează conduita administrativă a serviciilor Comisiei, inclusiv integritatea și evitarea conflictelor de interese; https://ec.europa.eu/info/files/code-good-administrative-behaviour-0_en

⁽¹⁰⁷⁾ OCDE „Managing Conflict of Interest in the Public Sector” oferă exemple de liste de verificare pentru cadouri și alte beneficii (<https://www.oecd.org/gov/ethics/49107986.pdf>). A se vedea, de asemenea, cadrul de reglementare pentru instituțiile UE din capitolul 4.3 din prezentul document, Statutul funcționarilor UE și standardele etice ale UE.

⁽¹⁰⁸⁾ Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii. OCDE (2014), *Survey on managing conflict of interest in the executive branch and whistle-blower protection*, <https://www.oecd.org/governance/ethics/2014-survey-managing-conflict-of-interest.pdf>

Instrumentele juridice actuale de reglementare a conflictelor de interese ar putea fi diferite de la o țară la alta. De exemplu, pot exista următoarele: (i) o legislație specifică care abordează aspectul conflictelor de interese în gestionarea fondurilor UE; (ii) o legislație „orizontală” care abordează aspectul conflictelor de interese în termeni generali pentru întregul sector public și (iii) instrumente juridice sau orice alt instrument adecvat pentru instituirea unor astfel de norme și asigurarea respectării acestora.

6.3. Declarații de interese, declarații de avere și funcții exclusive

Declarații de interese

Transparența este esențială pentru prevenirea conflictelor de interese în orice etapă a execuției bugetului UE. Instituțiile UE și autoritățile naționale de la orice nivel ar trebui să elaboreze măsuri în cadrul sistemelor lor de control intern pentru a asigura transparența și responsabilitatea.

O declarație privind absența conflictelor de interese și, dacă este cazul, o declarație a intereselor actuale, dar și a celor anterioare reprezintă instrumente utile pentru a contribui la detectarea și gestionarea situațiilor de conflict de interese.

Interesele anterioare sunt relevante câtă vreme persoana continuă să aibă obligații/îndatoriri care decurg din poziții/locuri de muncă anterioare (pe parcursul unei perioade specifice pentru eliminarea stării de incompatibilitate și pentru abținerea de la exercitarea atribuțiilor care pot interfera cu atribuțiile implicate de locul de muncă anterior). Declarațiile intereselor anterioare pot fi limitate, de exemplu, la 5 ani sau atât timp cât persoana continuă să aibă îndatoriri/obligații legate de aceste poziții/locuri de muncă anterioare.

Declarația ar trebui să fie solicitată persoanei în cauză cât mai curând posibil (și ar trebui să fie actualizată de îndată ce survine o modificare a situației legate de interese). Aceasta ar putea include, de exemplu, interese relevante pentru gestionarea contractelor, pentru procesul decizional și pentru a contribui la pregătirea sau oferirea de consiliere în materie de politici. Aceste declarații ar trebui să conțină:

- o trimitere clară la sarcinile în cauză și la obiectul acestora;
- numele complet, data nașterii, poziția în cadrul organizației și funcțiile detaliate ale semnatarului;
- data semnării.

Declarația ar trebui să permită semnatarului să declare în mod oficial:

- dacă are interese pe care le percepe ca fiind sau care pot fi percepute ca fiind în conflict cu execuția bugetului UE și/sau dacă se află într-un conflict de interese legat de execuția bugetului UE;
- dacă există circumstanțe (inclusiv interese) care l-ar putea implica într-un conflict de interese în viitorul apropiat; și
- că va raporta imediat orice posibil conflict de interese în eventualitatea unor circumstanțe care ar putea conduce la o astfel de concluzie.

La declarație ar putea fi anexată o notă explicativă pentru a oferi semnatarilor orientări clare cu privire la următoarele aspecte.

- Politica organizației, inclusiv scopul declarației și faptul că aceasta poate face obiectul unei verificări pentru a se asigura corectitudinea acesteia.
- Cerințele juridice, inclusiv clarificări cu privire la anumite aspecte care decurg din definiție. De exemplu, ar trebui să se clarifice care sunt relațiile care constituie legături familiale (a se vedea capitolul 3.2.1).
- Codul de conduită, politicile și procedurile care reglementează gestionarea conflictelor de interese în cadrul organizației.
- Procedura de abținere și de eliminare în cazurile în care se identifică un posibil conflict de interese. În cazul în care un membru al personalului dezvăluie un posibil conflict de interese sau o parte terță raportează un posibil conflict de interese, membrul personalului în cauză ar trebui să fie obligat să se abțină de la a trata dosarul relevant până când superiorul său ierarhic sau autoritatea competentă nu se pronunță cu privire la existența unui conflict de interese (pot fi incluse aici și cazuri anterioare).
- Procedura de urmat în eventualitatea unei modificări a situației și, în special, momentul și modul în care trebuie declarat orice conflict de interese apărut și persoana responsabilă.
- Consecințele nedivulgării unui conflict de interese, cunoscute adesea sub denumirea de proceduri de „abuz de încredere”. Persoana sau organismul împuternicit să le pună în aplicare trebuie să aibă un grad suficient de autoritate și răspundere.

Atunci când o situație de conflict de interese apare după depunerea declarației inițiale, aceasta nu înseamnă neapărat că declarația inițială a fost falsă. Este posibil ca niciuna dintre circumstanțele care a provocat conflictul să nu fi fost prezentă sau cunoscută la momentul depunerii declarației. Prin urmare, ar trebui să existe obligația de:

- a declara situația existentă de îndată ce persoana în cauză ia cunoștință de circumstanțele care pot influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a sarcinilor sale;
- a se abține de la acțiune și a sesiza superiorul ierarhic (sau ordonatorul de credite delegat relevant) cu privire la cazul respectiv.

Este important ca organizațiile să stabilească criterii clare și obiective pentru evaluarea declarațiilor de interese și să le aplice în mod consecvent. Ca parte a unor verificări eficace pentru identificarea eventualelor declarații false, toate declarațiile ar trebui să fie înregistrate în mod corespunzător, să fie stocate de autoritate și să facă obiectul unor verificări (conform unei metodologii adecvate), în conformitate cu legislația aplicabilă, în raport cu alte surse de informații, pentru a identifica, de exemplu, legăturile dintre persoanele implicate în selectarea proiectelor și potențialii beneficiari.

Normele UE și cele naționale sunt aplicabile în ceea ce privește sancțiunile și căile de atac legale în cazul încălcărilor comise de funcționari, beneficiari și contractanți. Atunci când detectează o declarație falsă, autoritatea ar trebui să procedeze, conform cadrului juridic în vigoare, la investigații (inclusiv examinarea impactului acesteia asupra execuției bugetului UE) și măsuri corective adecvate. Acestea din urmă ar putea include impunerea de sancțiuni disciplinare și penale funcționarului care a depus declarația falsă, anularea și reevaluarea procedurilor de atribuire, anularea contractelor/acordurilor, suspendarea plăților, aplicarea de corecții financiare și recuperarea fondurilor. Conflictul de interese nedeclarat nu constituie în mod necesar infracțiuni penale. Cu toate acestea, conflictele de interese, dacă nu sunt identificate și gestionate în mod corespunzător, pot ajunge, în cele din urmă, la acest punct, în funcție de cadrul juridic aplicabil.

Declarații de avere și funcții exclusive

Declarațiile de avere și politicile privind funcțiile exclusive și/sau cumulul de locuri de muncă pentru titularii de funcții publice sau funcționarii care ocupă posturi sensibile/cu grad de risc mai ridicat pot contribui la prevenirea și detectarea conflictelor de interese. Ar putea fi incluse următoarele măsuri.

- Declarația privind venitul personal.
- Declarația privind venitul și averea familiei ⁽¹⁰⁹⁾.
- Declarația privind averea personală.
- Publicarea detaliilor privind locurile de muncă anterioare, a atribuțiilor și a rolurilor deținute de persoana în cauză, precum și a numărului de ani petrecuți în entități publice și private de către aceasta.
- Publicarea (sau consemnarea într-un registru accesibil numai persoanelor care pot demonstra un interes legitim în obținerea acestor date cu caracter personal) a declarațiilor de venit și de avere ⁽¹¹⁰⁾.
- Restricții privind deținerea de titluri de proprietate ale societăților private sau exercitarea drepturilor care decurg din aceste titluri.
- Cesionarea, fie prin vânzarea de interese de afaceri sau investiții, fie prin stabilirea (în combinație cu alte măsuri) a unei fiducii de tipul *blind trust* pentru a se asigura că beneficiarul nu deține cunoștințe privind activele sale și nu are dreptul de a interveni în gestionarea activelor sale.
- Declararea cadourilor, inclusiv restricții și controlul cadourilor și al altor forme de beneficii, cum ar fi ospitalitatea, în conformitate cu politici și proceduri prestabilite.
- Îndepărtarea și retragerea sistematică a membrilor personalului din funcția publică în momentul participării la o reuniune sau al luării unei decizii care i-ar plasa într-o situație de conflict.
- Securitatea și controlul accesului la informațiile interne.
- Rotația periodică și efectivă a personalului în funcții sensibile (în ceea ce privește pregătirea licitațiilor, evaluarea și verificarea candidaturilor, autorizarea, plata și contabilitatea, inclusiv în domeniul achizițiilor publice); utilizarea cutiilor poștale funcționale depersonalizate pentru „serviciile de asistență”.

⁽¹⁰⁹⁾ Pentru a asigura proporționalitatea, declararea venitului și a averii familiei ar putea fi legată de cazurile în care, cu cel puțin 3 ani înainte de preluarea funcției, persoana în cauză și-a transferat averea către membrii familiei.

⁽¹¹⁰⁾ Deținută direct sau indirect (beneficiar real).

- Restricții (și/sau cerințe de transparență/înregistrare/supraveghere) privind un al doilea loc de muncă, numirile concomitente (de exemplu, în cadrul unei organizații neguvernamentale, al unei organizații politice sau al unei societăți aflate în proprietatea statului), activitățile comerciale post-angajare, locul de muncă al soțului/soției [sau al unui partener cu care persoana are un parteneriat consensual (ne)înregistrat] și chiar locul de muncă al altor membri apropiați ai familiei.
- Dispoziții legale adecvate pentru a aborda conflictele de interese legate de noile activități profesionale după încetarea funcției publice, mai exact faptul că un funcționar public care și-a încetat recent funcția publică ar ocupa un nou loc de muncă sau ar stabili noi relații de afaceri private într-un domeniu legat de funcțiile sale anterioare sau, invers, faptul că o persoană cu experiență recentă de afaceri într-un anumit domeniu ar fi recrutată pentru o funcție publică conexasă. Cele de mai sus ar putea include, de asemenea, restricții, pentru o perioadă limitată, în ceea ce privește contactele profesionale cu foștii colegi sau reprezentarea părților adverse după încetarea raporturilor de muncă. Astfel de situații pot crea un risc semnificativ pentru încrederea în administrația publică. Prin urmare, ar trebui să existe norme și proceduri specifice pentru gestionarea unor astfel de situații, care ar putea include declarații privind conduita etică sau acceptarea controlului timp de un anumit număr de ani.

6.4. Alte măsuri

Este deosebit de important să se detecteze situațiile de conflict de interese cât mai curând posibil. În cazul în care, de exemplu, se identifică un conflict de interese înainte de acordarea finanțării UE, procedura de selecție ar trebui suspendată în așteptarea unei investigații suplimentare.

Verificarea informațiilor furnizate de bazele de date ale registrelor societăților, bazele de date ale organismelor UE și naționale pentru verificarea contractelor de muncă încheiate între persoane fizice și juridice, registrele publice⁽¹¹¹⁾, dosarele angajaților și alte informații relevante aflate la dispoziția instituțiilor UE și a autorităților naționale ar putea constitui instrumente valoroase pentru prevenirea situațiilor de conflict de interese. Cele de mai sus ar putea necesita consiliere sau intervenția altor organisme competente, în conformitate cu legislația aplicabilă. De asemenea, ar putea fi utilizate instrumente de notare a riscului (cum ar fi ARACHNE, menționat mai jos). Datele trebuie prelucrate ținând seama de normele privind protecția datelor.

Stabilirea unor indicatori de risc specifici poate contribui la alertarea cu privire la riscul unor conflicte de interese. Indicatorii de risc sunt elemente neobișnuite prin natura lor sau diferite de activitatea normală și care pot atrage atenția asupra necesității unei examinări suplimentare. Conflictele de interese pot lua orice formă și pot apărea și afecta deciziile în orice moment – de la stabilirea obiectivelor strategice la evaluarea unui proiect sau a raportului de descărcare de gestiune. Prin urmare, nicio listă de indicatori nu poate fi exhaustivă.

Indicatorii de risc ar trebui să sporească vigilența membrilor personalului și a cadrelor de conducere și să îi determine să ia măsurile necesare. Cu toate acestea, indicatorii de risc nu înseamnă că a apărut sau poate apărea o situație de conflict de interese, ci că situația trebuie să fie verificată și monitorizată cu diligența cuvenită.

Următorii indicatori de risc ar putea fi luați în considerare:

- absența unei declarații privind conflictele de interese, în cazul în care este obligatorie sau solicitată;
- membrul personalului autorității contractante, chiar înainte de a se alătura acesteia, a lucrat pentru o societate care poate depune o ofertă în cadrul unei licitații care urmează să fie pregătită de acesta;
- membrul personalului autorității contractante are rude apropiate care lucrează pentru o societate care poate depune o ofertă în cadrul unei licitații;
- modificarea termenilor și condițiilor contractului semnat între beneficiar și contractant;
- relații/cunoștințe între beneficiar și personalul autorității implicate în execuția bugetului sau între beneficiarul final și contractanți;
- beneficiarul și subcontractantul câștigător al licitației publice împart spațiul de birouri/sediul/adresa sau similaritatea în ceea ce privește numele societății indică interdependența economică;
- membrii comitetului de evaluare nu dispun de expertiza tehnică necesară pentru a evalua ofertele depuse și sunt coordonați de o singură persoană;

⁽¹¹¹⁾ Inclusiv privind proprietatea efectivă.

- membru al comitetului de experți care evaluează proiectele ocupă o poziție superioară în una dintre entitățile care prezintă un proiect pentru finanțare;
- elementele subiective sunt suprareprezentate în sistemul de criterii sau în evaluarea unei oferte;
- caietul de sarcini este foarte asemănător cu produsul sau serviciile ofertantului câștigător, în special în cazul în care acesta include un set de cerințe foarte specifice, pe care foarte puțini ofertanți le pot îndeplini;
- valoarea estimată/maximă a contractului nu este prezentată în documentele achiziției disponibile publicului (este înregistrată doar pe plan intern), dar oferta este foarte apropiată de suma respectivă stabilită pe plan intern (de exemplu, diferență de 1 %-2 %);
- beneficiarul a fost înființat imediat înainte de depunerea cererii de grant;
- puțini candidați sau mai puțini candidați decât se preconizase pentru o cerere de propuneri/licitație;
- aceeași întreprindere câștigă în mod repetat contracte succesive;
- executarea defectuoasă a contractului nu se pedepsește cu aplicarea unor sancțiuni sau excluderea contractantului/prestatorului de servicii de la atribuirea unor contracte viitoare.

Totuși, această listă nu este exhaustivă. Serviciile și autoritățile relevante ar trebui să o completeze.

În cadrul luptei împotriva fraudei ⁽¹¹²⁾ (și a neregulilor), Comisia a elaborat o serie de instrumente de extragere a datelor și de notare a riscurilor pentru partea de cheltuieli a bugetului, cunoscute sub numele de „DAISY” și „ARACHNE”.

DAISY este un instrument analitic pentru departamentele Comisiei responsabile cu cercetarea, care prelucrează profiluri de risc și semnale de alertă pentru a concentra capacitățile de audit și alte resurse de control asupra proiectelor cu cea mai mare expunere la riscuri.

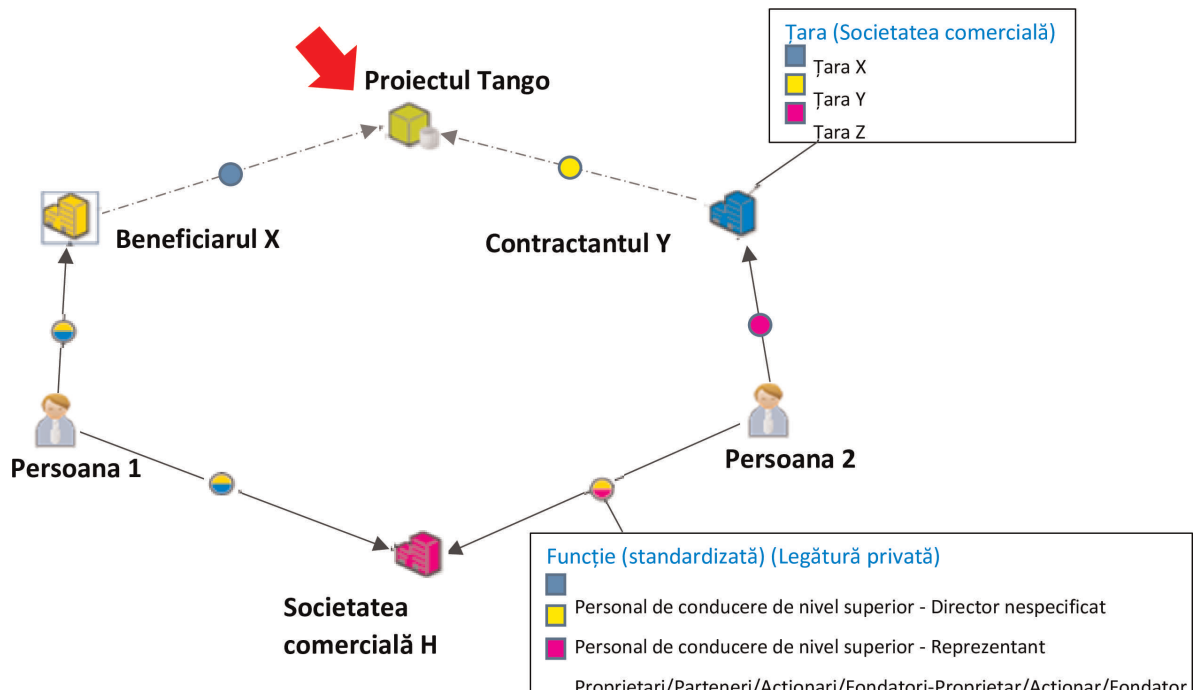
ARACHNE ⁽¹¹³⁾, care este oferit autorităților statelor membre, este un instrument specific de extragere a datelor/notare a riscurilor care stabilește, pe baza datelor furnizate de autoritățile de management, o bază de date cuprinzătoare a proiectelor. Acesta îmbogățește aceste date cu informații disponibile public pentru a identifica, pe baza unui set de indicatori de risc, proiectele, beneficiarii, contractele și contractanții care ar putea fi expuși riscurilor de fraudă, conflicte de interese și nereguli. ARACHNE identifică peste o sută de indicatori de risc, care sunt grupați în șapte categorii de risc, cum ar fi achizițiile publice, gestionarea contractelor, eligibilitatea, performanța, concentrarea, alertele privind reputația și fraudele.

Odată introdus și odată ce face parte din sistemele de gestiune și control, ARACHNE este un instrument care poate spori interoperabilitatea datelor disponibile și, odată cu aceasta, eficiența selecției proiectelor, a verificărilor de gestiune, a controalelor și a auditurilor. ARACHNE poate contribui la identificarea situațiilor de conflict de interese și la protejarea împotriva acestora. Acesta prezintă legături juridice între societăți comerciale și persoane și este capabil să identifice riscurile de conflict de interese.

⁽¹¹²⁾ Pentru informații suplimentare, a se vedea „Guidance for Member States on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures”, EGESIF_14-0021-00: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fraud_risk_assessment.pdf

⁽¹¹³⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPageId=3587&langId=ro> și <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=ro&pubId=7883&type=2&furtherPubs=yes>

Exemplu privind ARACHNE în practică:

În exemplul proiectului Tango, o legătură juridică directă între persoana 1 (beneficiarul proiectului situat în țara Y) și persoana 2 (contractantul proiectului, situat în țara X) este găsită prin intermediul societății comerciale H, care este situată într-o altă țară decât cea a beneficiarului și a contractantului. Existența unui conflict de interese în acest exemplu merită să fie verificată. Aceste informații pot fi utilizate pentru a direcționa într-un mod mai eficient verificările, controalele și auditurile. Ar trebui remarcat faptul că, deși exemplul de mai sus se referă la un caz de achiziții publice, ARACHNE este, de asemenea, un instrument eficient pentru stabilirea existenței unor conflicte de interese percepute în rândul personalului care lucrează pentru o instituție a UE sau pentru o autoritate națională responsabilă cu selectarea și evaluarea cererilor de granturi și a altor forme de sprijin financiar public.

Nu există o politică universală de gestionare a problemei conflictelor de interese, care să poată fi aplicată cu aceeași eficacitate în toate țările și instituțiile UE. Pentru a fi eficiente, astfel de politici ar trebui să țină întotdeauna seama de contextul politic, administrativ și juridic din fiecare țară, precum și de caracteristicile speciale, tendințele actuale și riscurile asociate diferitelor medii culturale și regionale.

Pe lângă măsurile menționate mai sus, există factori de risc, realități și aspecte suplimentare care ar trebui să fie luate în considerare atunci când sunt elaborate politici și proceduri pentru a consolida și/sau a restabili încrederea în sectorul public:

- pentru a se asigura că riscurile asociate conflictelor de interese sunt abordate cu succes, orice acțiune ar trebui să facă parte dintr-o cultură mai largă a guvernancei, caracterizată printr-o mai mare transparență, integritate, imparțialitate și responsabilitate;
- politicile și procedurile solide de gestionare a unei situații de conflict de interese ar trebui să fie strâns legate de obligațiile statelor și instituțiilor UE în materie de combatere a fraudei și, prin urmare, trebuie să devină o prioritate politică și de gestionare;
- toate comisiile responsabile de gestionarea conflictelor de interese ar trebui să respecte norme și verificări detaliate pentru a asigura transparența, responsabilitatea și credibilitatea.

Un alt aspect al prevenirii conflictelor de interese îl reprezintă beneficiarii și contractanții. În conformitate cu legislația aplicabilă și în limitele acesteia, un nivel ridicat de protecție poate fi promovat prin dispoziții în caietul de sarcini al licitației relevante și în termenii și condițiile contractului sau ale acordului de finanțare. Dispozițiile de prevenire a conflictelor de interese se pot referi în special la:

- selectarea beneficiarului sau a contractantului [care poate include o limitare a duratei contractului acestora ⁽¹¹⁴⁾];
- rolul beneficiarului/contractantului sau al persoanelor ori entităților care au legătură cu beneficiarul sau contractantul (inclusiv beneficiarii reali) în pregătirea licitației;
- punerea în aplicare a proiectului de către beneficiar sau contractant ⁽¹¹⁵⁾;
- selectarea subcontractanților sau a entităților partenere (în special în cazul granturilor cu parteneri/membri ai consorțiului din diferite state membre sau țări terțe).

De exemplu, beneficiarilor și contractanților ar trebui să li se impună următoarele obligații: (i) să se abțină de la orice activitate care generează conflicte de interese; și (ii) să transmită aceste obligații și alte obligații relevante oricărei persoane fizice care are competența de a-i reprezenta sau de a lua decizii în numele acestora, personalului lor și părților terțe implicate în executarea/punerea în aplicare a acordului/contractului, inclusiv subcontractanților.

Beneficiarii și contractanții trebuie, de asemenea, să se asigure că persoanele menționate mai sus nu se află într-o situație care ar putea genera conflicte de interese și trebuie să notifice imediat orice situație care ar putea constitui un conflict de interese sau un conflict de interese profesionale în cursul punerii în aplicare a contractului/acordului. Beneficiarii și contractanții trebuie să ia măsuri imediate pentru a remedia situația, iar autoritatea contractantă ar trebui: (i) să verifice dacă acțiunea este adecvată; (ii) să solicite beneficiarului/contractantului să ia măsuri suplimentare într-un anumit termen; și/sau (iii) să decidă să nu atribuie un contract specific (în cazul contractelor-cadru) contractantului. Ordonatorul de credite sau autoritatea relevantă ar trebui să dea dovadă de discernământ și să analizeze cu atenție natura și intensitatea măsurilor de remediere pentru cazul specific tratat.

⁽¹¹⁴⁾ După cum este cazul, de exemplu, pentru selectarea organismelor de audit externe independente sau a experților de audit externi independenți care efectuează raportul de audit extern privind situațiile financiare anuale ale partidelor politice europene și ale fundațiilor politice europene, pentru care durata contractului este limitată la 5 ani, cu maximum două mandate, în conformitate cu articolul 233 din RF 2018.

⁽¹¹⁵⁾ După cum este cazul gestiunii directe – în conformitate cu anexa I 20.6 din RF 2018, „o autoritate contractantă poate ajunge la concluzia că un operator economic nu deține capacitățile profesionale necesare pentru a executa contractul la un standard de calitate corespunzător în cazul în care autoritatea contractantă a constatat că operatorul economic se află într-o situație de conflict de interese care ar putea afecta executarea contractului”.

ANEXA I

Alte exemple ilustrative de conflicte de interese*Exemplul nr. 1*

D este director în cadrul unei autorități de management (sau al unei agenții de plăți sau al unui serviciu al Comisiei) și răspunde de aprobarea finală pentru acordarea proiectelor, în urma unei evaluări riguroase și transparente efectuate de un grup alcătuit din experți externi, numiți de D. În conformitate cu recomandarea comitetului, D atribuie un proiect unui beneficiar în cadrul căruia soțul (soția)/partenerul (partenera) lui D este un cadru de conducere de nivel superior. Chiar dacă nu există niciun indiciu cu privire la exercitarea de către D a unei influențe asupra evaluării comitetului, D are responsabilitatea de a controla procesul de atribuire și, prin urmare, este obligat să dezvăluie conflictul de interese și să lase superiorul său ierarhic să decidă cu privire la excluderea sa din această procedură specifică.

Exemplul nr. 2

Un membru al personalului a lucrat în departamentul consultativ al unui serviciu al Comisiei/al unei agenții de plăți/autorități de management și a oferit consiliere promotorilor proiectului A cu privire la proiectul lor. Ulterior, membrul personalului este transferat la departamentul de selecție și are sarcina de a evalua candidatura depusă pentru proiectul A. La efectuarea evaluării, membrul personalului ar putea fi influențat de faptul că își evaluează propria consiliere și de dorința de a demonstra că recomandările sale au fost corecte, în special în fața superiorilor ierarhici. În acest context, ar trebui să se considere că selectarea proiectelor este o sarcină deosebit de sensibilă în cadrul execuției bugetului. Cu excepția cazului în care consilierea oferită promotorului proiectului a fost nesemnificativă (de exemplu, informații privind formularele care trebuie completate și termenele care trebuie respectate), implicarea anterioară a membrului personalului îi afectează imparțialitatea și creează percepția unui conflict de interese ⁽¹⁾.

Exemplul nr. 3

C este președintele comitetului de evaluare în cadrul unei cereri de propuneri pentru acordarea de granturi. Unul dintre solicitanți este societatea comercială X, în cadrul căreia soțul (soția)/partenerul (partenera) lui C deține o funcție de conducere la nivel superior. Faptul că soțul (soția)/partenerul (partenera) lui C ocupă o funcție de conducere la nivel superior în cadrul unuia dintre solicitanți creează percepția unui conflict de interese, deoarece președintele ar putea avea un interes personal în bunăstarea economică a societății soțului (soției)/partenerului (partenerei) său (sale) sau, cel puțin, în susținerea activității profesionale a soțului (soției)/partenerului (partenerei) său (sale). În orice caz, din cauza acestei situații, este foarte puțin probabil ca președintele să evalueze propunerile în mod imparțial și, prin urmare, acesta trebuie să se abțină.

Exemplul nr. 4

Un membru al consiliului de supraveghere al agenției de plăți a fost, de asemenea, membru al consiliului de administrație al unui beneficiar al fondului. Aceasta a fost considerată o situație de conflict de interese deoarece acesta ar putea avea un interes personal în favorizarea acestui beneficiar specific. Agenția de plăți a abordat situația solicitând demisia membrului din consiliul de supraveghere și a evaluat existența și amploarea riscurilor financiare pentru fond în ceea ce privește operațiunea în cauză. Agenția de plăți ar fi putut, de asemenea, să abordeze situația prin convenirea unui acord cu membrul consiliului de supraveghere, care să garanteze că acesta se abține de la orice implicare în dosarele care îl privesc pe beneficiarul respectiv.

⁽¹⁾ În Raportul său anual privind activitățile finanțate din cel de al șaselea, al șaptelea, al optulea și al nouălea Fond european de dezvoltare în exercițiul financiar 2005 (JO C 263, 31.10.2006, p. 205), Curtea de Conturi Europeană afirmă că „pentru a evita un conflict de interese, aceeași entitate nu poate fi responsabilă de pregătirea propunerilor de proiecte împreună cu beneficiarii și de selectarea proiectelor și a contractelor” (a se vedea observația 47, pagina 228).

ANEXA II

Dispoziții juridice ale UE privind conflictele de interese în domeniul gestiunii partajate ⁽¹⁾

1. Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile structurale și de investiții europene („RDC”). În patru articole, și anume articolul 5 alineatul (3) litera (d), articolul 34 alineatul (3) litera (b), articolul 38 alineatul (5) și articolul 39a alineatul (8), care se referă la obligația evitării conflictelor de interese, după cum urmează:

Articolul 5 alineatul (3), PRINCIPII PRIVIND CONTRIBUȚIA UNIUNII LA FONDURILE ESI, „Parteneriat și guvernanță pe mai multe niveluri”

„Comisia este împuternicită să adopte un act delegat în conformitate cu articolul 149 pentru a oferi un cod european de conduită privind parteneriatul [...] Codul de conduită, respectând pe deplin principiile subsidiarității și proporționalității, stabilește următoarele elemente:

(d) principalele obiective și bunele practici în cazurile în care autoritatea de management implică partenerii relevanți în pregătirea cererilor de propuneri și, în special, bunele practici pentru evitarea conflictelor potențiale de interese în cazurile în care există posibilitatea ca partenerii relevanți să fie și beneficiari potențiali și pentru implicarea partenerilor relevanți în pregătirea rapoartelor de progres și în legătură cu monitorizarea și evaluarea programelor în conformitate cu dispozițiile relevante din prezentul regulament și cu normele specifice fondurilor;”

CAPITOLUL II – Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, „Grupuri de acțiune locală”

Articolul 34 alineatul (3) litera (b)

„(3) Sarcinile grupurilor de acțiune locală sunt următoarele: [...] (b) elaborarea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese, să garanteze faptul că cel puțin 50 % din voturile exprimate în contextul deciziilor de selecție provin de la parteneri care nu au statutul de autorități publice și să permită selecția prin procedură scrisă;”

Implementarea instrumentelor financiare

Articolul 38 alineatul (5)

„(5) Atunci când implementează fonduri de fonduri, organismele menționate la alineatul (4) primul paragraf literele (a), (b) și (c) de la prezentul articol pot încredința la rândul lor o parte din sarcinile lor de implementare unor intermediari financiari, cu condiția ca aceste organisme să garanteze, pe propria răspundere, că intermediarii financiari îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 33 alineatul (1) și la articolul 209 alineatul (2) din Regulamentul financiar. Intermediarii financiari sunt selecționați pe baza unor proceduri deschise, transparente, proporționale și nediscriminatorii, evitându-se conflictele de interese.”

Articolul 39a

„(8) Atunci când implementează fonduri de fonduri, organismele menționate la prezentul articol alineatul (5) pot încredința la rândul lor o parte din sarcinile lor de implementare unor intermediari financiari, cu condiția ca astfel de organisme să garanteze, pe propria răspundere, că intermediarii financiari îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 33 alineatul (1) și la articolul 209 alineatul (2) din Regulamentul financiar. Intermediarii financiari sunt selecționați pe baza unor proceduri deschise, transparente, proporționale și nediscriminatorii, evitându-se conflictele de interese.”

⁽¹⁾ Chiar dacă temeiurile juridice menționate în prezenta anexă sunt aplicabile pentru perioada 2014-2020, cheltuielile din această perioadă sunt eligibile pentru o contribuție din fondurile structurale și de investiții europene dacă au fost suportate de un beneficiar și plătite în perioada 1 ianuarie 2014-31 decembrie 2023. În plus, cheltuielile sunt eligibile pentru contribuții din FEADR dacă ajutorul relevant este plătit efectiv de agenția de plăți în perioada 1 ianuarie 2014-31 decembrie 2023. Cu alte cuvinte, proiectele/operațiunile pentru perioada 2014-2020 pot fi puse în aplicare până la sfârșitul anului 2023.

2. Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei ⁽²⁾ se bazează pe articolul 5 alineatul (3) din RDC și definește un cod de conduită pentru parteneriatele de implementare privind fondurile ESI. Acesta se referă la conflictele de interese în următoarele dispoziții:

Articolul 11, „Regulamentul de procedură al comitetului de monitorizare”

„Atunci când formulează regulamentul de procedură, comitetele de monitorizare trebuie să ia în considerare următoarele elemente:

- (f) dispozițiile privind conflictul de interese al partenerilor implicați în activitatea de monitorizare și evaluare și în cererile de propuneri;”

Articolul 12, „Obligațiile privind protecția datelor, confidențialitatea și conflictul de interese”

„Statele membre trebuie să se asigure că partenerii implicați în pregătirea cererilor de propuneri, a rapoartelor privind progresele înregistrate și în monitorizarea și evaluarea programelor sunt conștienți de obligațiile care le revin în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea și conflictele de interese.”

Articolul 13, „Implicarea partenerilor relevanți în pregătirea cererilor de propuneri”

„Autoritățile de management trebuie să ia măsuri adecvate pentru a evita potențialele conflicte de interese în ceea ce privește implicarea partenerilor relevanți în pregătirea cererilor de propuneri sau în evaluarea lor.”

3. Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei completează Regulamentul privind dispozițiile comune și se referă la evitarea conflictelor de interese în ceea ce privește normele referitoare la organismele care pun în aplicare instrumentele financiare și la experții independenți însărcinați cu analize ale calității proiectelor majore ⁽³⁾:

Articolul 6, „Norme specifice privind rolul, răspunderea și responsabilitățile organismelor care implementează instrumente financiare” [Articolul 38 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

„(1) Organismele care implementează instrumentele financiare își îndeplinesc obligațiile în conformitate cu legislația aplicabilă și acționează cu profesionalismul, eficiența, transparența și diligența de care trebuie să dea dovadă un organism profesional cu experiență în implementarea instrumentelor financiare. Acestea se asigură că:

- (a) destinatarii finali care primesc sprijin din instrumentele financiare sunt selectați ținându-se seama în mod corespunzător de natura instrumentului financiar și de potențiala viabilitate economică a proiectelor de investiții care urmează să fie finanțate. Selecția este transparentă și justificată de motive obiective și nu creează conflicte de interese; [...]”

Articolul 7, „Criterii pentru selectarea organismelor de implementare a instrumentelor financiare” [Articolul 38 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

(2) La selectarea organismului menționat la alineatul (1), autoritatea de management ține seama de natura instrumentului financiar care urmează să fie implementat, de experiența anterioară a organismului respectiv în implementarea unor instrumente financiare similare, de competențele și de experiența membrilor echipei propuși, precum și de capacitatea operațională și financiară a organismului. Selecția este transparentă și justificată de motive obiective și nu creează conflicte de interese.

(f) în cazurile în care organismul de implementare a instrumentului financiar alocă resurse financiare proprii instrumentului financiar sau partajează riscul, măsuri propuse privind alinierea intereselor și pentru atenuarea eventualelor conflicte de interese.

⁽²⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei din 7 ianuarie 2014 privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene (JO L 74, 14.3.2014, p. 1).

⁽³⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei din 3 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (JO L 138, 13.5.2014, p. 5).

Articolul 22, „Cerințe privind experții independenți care efectuează analiza calității”

[Articolul 101 al patrulea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

„(1) Analiza calității proiectelor majore menționată la articolul 101 al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 este realizată de experți independenți care: (a) [...] (e) [...];

(f) nu intră în conflicte de interese la niciun nivel în ceea ce privește proiectul major; [...].”

4. Regulamentul delegat (UE) nr. 639/2014 al Comisiei ⁽⁴⁾ de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune

Articolul 38, „Cerințe aplicabile schemelor de certificare naționale sau regionale”

„Autoritățile de certificare publice sau private trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

[...] sunt imparțiale și nu se află în niciun conflict de interese în ceea ce privește exercitarea sarcinilor de certificare.”

5. Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 ⁽⁵⁾ privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) include, de asemenea, dispoziții cu privire la evitarea conflictelor de interese, după cum urmează:

Articolul 15, „Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatației și servicii de înlocuire în cadrul exploatației”

„(3) Autoritățile sau organismele selectate pentru a oferi servicii de consiliere dispun de resurse corespunzătoare, și anume de personal calificat și care beneficiază de formare periodică, precum și de experiență consultativă și de fiabilitate în ceea ce privește domeniile de consiliere. Furnizorii care intră sub incidența acestei măsuri sunt selectați printr-o procedură de selecție deschisă atât organismelor publice, cât și celor private. Procedura de selecție respectivă este obiectivă, iar candidații aflați în situație de conflict de interese sunt excluși.”

TITLUL IV – Parteneriatul european pentru inovare („PEI”) PRIVIND PRODUCTIVITATEA ȘI DURABILITATEA AGRICULTURII

Articolul 56 – Grupurile operaționale

1. Grupurile operaționale PEI fac parte din PEI privind productivitatea și durabilitatea agriculturii. Acestea sunt înființate de părți interesate precum fermieri, cercetători, consultanți și întreprinderi implicate în sectorul agroalimentar, relevante pentru îndeplinirea obiectivelor PEI.

2. Grupurile operaționale PEI stabilesc proceduri interne care să asigure că modul lor de operare și procesul lor decizional sunt transparente și că sunt evitate situațiile de conflicte de interese.

6. Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei ⁽⁶⁾ menționează în mod specific conflictele de interese în criteriile de acreditare pentru agențiile de plăți din cadrul PAC după cum urmează:

⁽⁴⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 639/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de modificare a anexei X la regulamentul menționat (JO L 181, 20.6.2014, p. 1).

⁽⁵⁾ Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 487).

⁽⁶⁾ Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro (JO L 255, 28.8.2014, p. 18).

„ANEXA I punctul 1 litera (B) subpunctul (v)

(v) adoptarea unor măsuri corespunzătoare în scopul înlăturării riscului de conflict de interese atunci când o persoană care deține responsabilități sau care ocupă o poziție sensibilă în ceea ce privește verificarea, autorizarea, plata și înregistrarea contabilă a solicitărilor sau a cererilor de plată deține și alte funcții în afara agenției de plăți”.

7. Regulamentul privind Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD) ⁽⁷⁾ include următoarele dispoziții:

Articolul 2 – Definiții

„Se aplică următoarele definiții:

2. „cele mai defavorizate persoane” înseamnă persoane fizice, care pot fi persoane individuale, familii, gospodării sau grupuri constituite din persoane, ale căror nevoi de asistență au fost stabilite în funcție de criterii obiective stabilite de către autoritățile naționale competente în consultare cu actorii din sector, evitând conflictele de interese, sau care sunt definite de organizațiile partenere și care sunt aprobate de către autoritățile naționale competente respective și care pot include elemente necesare pentru a ajunge la persoanele cele mai defavorizate din anumite zone geografice;”.

Articolul 13 – Rapoarte și indicatori de implementare

„(1) Din 2015 până în 2023, statele membre transmit Comisiei, până la data de 30 iunie a fiecărui an, un raport anual de implementare a programului operațional pus în aplicare în anul financiar precedent.

(2) [...] Statele membre consultă părțile interesate relevante, evitându-se conflictele de interese, cu privire la rapoartele de implementare ale PO I. Un rezumat al observațiilor al acestor părți interesate relevante se anexează la raport.”

Articolul 14 – Reuniuni de examinare ⁽⁸⁾

„(1) Comisia și statele membre se reunesc anual din 2014 până în 2023, cu excepția cazului în care s-a convenit altfel, pentru a examina progresele înregistrate în implementarea programului operațional, [...]

(2) Reuniunea de examinare este prezidată de Comisie. Părțile interesate pertinente sunt invitate să participe la reuniunile de examinare ale POI, cu excepția părților la respectiva reuniune atunci când participarea acestora ar da naștere la conflicte de interese sau la o încălcare a confidențialității legate de chestiunile referitoare la audit.”

Articolul 32 – Funcțiile autorității de management

„(1) Autoritatea de management este responsabilă cu gestionarea programului operațional în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

(2) În ceea ce privește gestionarea programului operațional, autoritatea de management:

(b) elaborează și, după consultarea cu părțile interesate relevante, evitând conflictele de interese, pentru PO I sau, după aprobarea comitetului de monitorizare menționat la articolul 11 pentru PO II, transmite Comisiei rapoartele anuale și finale de implementare menționate la articolul 13;”.

8. Regulamentul privind dispozițiile generale referitoare la Fondul pentru azil și migrație („FAMI”) și Fondul pentru securitate internă („FSI”) ⁽⁹⁾ se referă la conflictele de interese în considerentul 12:

„(12) Statele membre ar trebui, într-un mod coerent cu principiul proporționalității și cu necesitatea de a se minimiza sarcina administrativă, să instituie un parteneriat cu autoritățile și organismele vizate pentru a dezvolta și pentru a implementa programele lor naționale pe întreaga perioadă multianuală. Statele membre ar trebui să se asigure că nu există niciun conflict de interese între parteneri în diferitele etape ale ciclului de programare.”

⁽⁷⁾ Regulamentul (UE) nr. 223/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 privind Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (JO L 72, 12.3.2014, p. 1).

⁽⁸⁾ A se vedea „Nota de orientare a DG AGRI din 26.2.2014 privind măsurile de combatere a fraudei prevăzute în contextul criteriilor de acreditare”.

⁽⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 514/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de stabilire a dispozițiilor generale privind Fondul pentru azil, migrație și integrare, precum și instrumentul de sprijin financiar pentru cooperarea polițienească, prevenirea și combaterea criminalității și gestionarea crizelor (JO L 150, 20.5.2014, p. 112).